MAGYAR TŰZVÉDELEM

Oktatási segédanyag

a hegesztők és az építőipari tevékenység során nyílt lánggal járó munkát végzők

tűzvédelmi szakvizsgájához

Készült az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság törzsanyaga alapján.

2019.

1085 Budapest, József körút 69. +36 20 570 6700 info@tuzvedelem.hu www.tuzvedelem.hu

Tartalomjegyzék

1. Égés- és oltáselmélet 4
2. Tűzvédelemről általában 5
2.1 Tűzvédelmi törvény hatálya 5
2.2 Fogalmak 5
2.3 A tűzjelzés 7
2.4 A tűzoltás 7
2.5 Tűz elleni védekezéssel és műszaki mentéssel kapcsolatos adatkezelés 9
2.6 Tűzvédelmi hatósági feladatok 9
2.7 A magánszemélyek tűzvédelemmel és műszaki mentéssel kapcsolatos feladatai 11
2.8 A gazdálkodó tevékenységet folytató magánszemélyeknek, a jogi személyeknek, a jogi és magánszemélyek jogi személyiséggel nem rendelkező szervezeteinek tűzvédelemmel és műszaki mentéssel kapcsolatos feladatai 11
2.9 Tűzvédelmi bírság 13
3. Tűzvédelmi szabályok 18
3.1 Országos Tűzvédelmi Szabályzat hatálya 18
3.2 Fogalmak 19
3.3 Anyagok tűzveszélyességi osztálya 21
3.4 Általános használati szabályok 22
3.4.1 A használatra vonatkozó általános tűzvédelmi szabályok 22
3.4.2 Speciális építmények használati szabályai 23
3.4.3 Tűzveszélyes tevékenység 23
3.4.4 Dohányzás 24
3.4.5 Szállítás és vontatás 25
3.4.6 Tárolás szabályai 25
3.4.7 A robbanásveszélyes osztályba tartozó anyagok tárolási előírásai 25
3.4.8 Tűzoltási út, terület és egyéb utak 26
3.4.9 Szellőztetés 27
3.4.10 Csatornahálózat 27
3.4.11 Gépi berendezés 27
3.4.12 Villamos berendezés 28
3.4.13 Lakó- és szállásépületek 28
3.4.14 Járművek 28
3.4.15 Tárolás lakásban és garázsban 28

3.5 Ellenőrzés, karbantartás, felülvizsgálat 29
4. Tűzoltó készülékek....29
4.1 Hordozható és szállítható tűzoltó készülékek 29
4.2 Tűzosztályok....30
4.3 Tűzoltó készülékek használati módja....30
4.4 Tűzoltó készülék, felszerelés....30
4.5 Tűzoltó készülékek ellenőrzése és karbantartása 31
5. Tűzvédelmi szakvizsga 34
5.1 Hegesztők és az építőipari tevékenység során nyílt lánggal járó munkát végzők....34
5.2 Valamennyi tűzvédelmi szakvizsgához kötött foglalkozási ág és munkakör 35
6. Hegesztés szabályai 36
6.1 Hegesztési Biztonsági Szabályzat hatálya 36
6.2 Fogalmak....36
6.3 Hegesztés általános követelményei....38
6.4 Hegesztés személyi követelményei 39
6.5 Munkavégzésre vonatkozó általános magatartási szabályok....40
6.6 Szervezési követelmények 41
6.7 Öntőhegesztés (aluminotermikus hegesztés) 41
6.8 Hegesztés gázvezetéken 41
6.9 Hegesztés szűk, zárt, kistérfogatú terekben....41
6.10 Hegesztés szabadban 41
7. Ömlesztőhegesztés....42
8. Gázpalackok....42
8.1 Gázpalack Biztonsági Szabályzat hatálya 42
8.2 Fogalmak....43
8.3 A gázpalack azonosítására, megjelölésére és a színjelzésekre vonatkozó előírások 44
8.4 Ipari gázok palackjaival kapcsolatos egyéb kötelezettségek 45
8.5 Gázpalackok szállítása, tárolása és kezelése....45
9. Robbanásveszélyes környezet....46

1. Égés- és oltáselmélet

Égésnek nevezzük azt a kémiai folyamatot, amelynél az éghető anyag egyesül a levegő oxigénjével. Az égés csak akkor indulhat meg és maradhat fenn, ha az éghető anyag és a levegő megfelelő mennyiségű oxigénje, valamint az égés megindulásához szükséges gyulladási hőmérséklet azonos térben és időben rendelkezésre áll.

A levegő összetétele (körülbelüli értékek):

- 78% nitrogén;
- 21 % oxigén;
- 1 % egyéb gázok (0,9% argon, 0,03% szén-dioxid, kisebb mennyiségben más nemesgázok, 10 g/m^3 vízgőz).

Ha a levegő oxigéntartalma 18-21% között van, tökéletes égésről, ha 14-18% között van, tökéletlen égésről beszélünk. 10% alatt gyakorlatilag megszűnik az égés.

Égés fajtái:

- Tökéletes égés: a reakcióba résztvevő anyagok teljesen elégnek, és nem marad vissza éghető anyag
- Tökéletlen égés: amikor nem elegendő az oxigén mennyisége, és marad vissza éghető anyag

Láng: az a tér, amelyben a gőzök és gázok elégése történik. A kiáramló gázok gőzök nem tartalmaznak oxigént, ezért ebbe a zónába diffundál be a levegő.

A láng szerkezete 3 rétegből áll.

1. réteg: nincs égés - gőzökből és gázokból áll, amelyek az éghető anyag felmelegedésekor fejlődnek. mivel nincs égés a hőmérséklet alacsony 250-300°C

2. réteg: égés már van, de tökéletlen égés – részben oxidálódnak, azaz tökéletlenül égnek el a gázok gőzök. A hőmérséklet itt már megközelíti a láng maximális hőmérsékletét. Ebben a rétegben kezdődik meg a láng égési folyamata, mert itt találkoznak a lángba alulról beáramló forró gőzök, gázok a több oldalról diffundáló levegő oxigénjével.

3. réteg: tökéletes égés – tökéletesen elégnek a 2. rétegben keletkezett termékek. A legnagyobb hőmérséklet a 2-3 réteg közötti határon van.

Az égés megszüntetésének módjai:

Az éghető anyag vagy az égő anyag eltávolításán alapuló mód:

- az éghető anyag tűzhöz jutásának megakadályozása;
- az éghető anyag eltávolítása a tűz környezetéből, a tűz felületéről;
- az égő anyag eltávolítása.

Az oxigén elvonáson alapuló mód:

- égő helyiségek lezárása.
- az égő helyiségek elárasztása, feltöltése.

Az éghető anyag hőmérsékletének csökkentésén alapuló mód:

- az éghető anyag gyulladási pont alá való hűtése.

2. Tűzvédelemről általában

2.1 Tűzvédelmi törvény hatálya

Az Alaptörvényből és a nemzetközi szerződésekből eredő feladatok teljesítése érdekében, az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tüzek megelőzése, a tűzeseteknél, a műszaki mentéseknél való segítségnyújtás, és a tűz elleni védekezésben résztvevők jogainak, kötelezettségeinek, valamint a védekezés szervezeti, irányítási rendjének, személyi, tárgyi és anyagi feltételeinek szabályozására az Országgyűlés a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról szóló 1996. évi XXXI. törvényt (továbbiakban: tűzvédelmi törvény) alkotta.

A törvény hatálya kiterjed:

- Magyarország területén tartózkodó magánszemélyekre;
- Magyarország területén levő jogi személyekre, magán- és jogi személyek jogi személyiséggel nem rendelkező szervezeteire, ha ezekre vonatkozóan jogszabály vagy nemzetközi szerződés másként nem rendelkezik, ezek hiányában a viszonosság irányadó;
- Magyarország területén folytatott, a tűzvédelemre kiható valamennyi tevékenységre és a tűzoltóság által végzett műszaki mentésre.

A diplomáciai vagy nemzetközi jogon alapuló mentességet élvező személyekre a nemzetközi szerződésekben foglaltak, ezek hiányában a viszonosság az irányadó.

A viszonosság fennállása tekintetében az igazságügyért felelős miniszter, a külpolitikáért felelős miniszter és a katasztrófák elleni védekezésért felelős miniszter együttes nyilatkozata az irányadó.

A tűzvédelmi törvény hatálya nem terjed ki a bányák föld alatti részeire.

A tűzvédelemmel és a műszaki mentéssel kapcsolatos kötelezettségeket a tűzvédelmi törvény hatálya alá tartozóknak a jogszabályokban, szabványokban, hatósági előírásokban meghatározottak szerint kell teljesíteni.

2.2 Fogalmak

*Tűz (tűzeset): a*z az égési folyamat, amely veszélyt jelent az életre, a testi épségre vagy az anyagi javakra, illetve azokban károsodást okoz.

Tűz elleni védekezés (a továbbiakban: tűzvédelem): a tűzesetek megelőzése, a tűzoltási feladatok ellátása, a tűzvizsgálat, valamint ezek feltételeinek biztosítása.

Tűzmegelőzés: a tüzek keletkezésének megelőzésére, továbbterjedésének megakadályozására, illetőleg a tűzoltás alapvető feltételeinek biztosítására vonatkozó, a létesítés és a használat során

megtartandó tűzvédelmi jogszabályok, szabványok, hatósági előírások rendszere és az azok érvényesítésére irányuló tevékenység.

Tűzoltó-technikai termék: a tűz észlelésére, jelzésére, oltására, a beavatkozás megkönnyítésére, a tűzkár csökkentésére vagy a tűz terjedésének megakadályozására alkalmazott berendezés, eszköz, tűzoltó készülék, oltóanyag, amely nem tartozik a *j)* pont szerinti építési termék fogalmába, valamint a tűzoltóság által a tűzoltás, műszaki mentés során használt jármű, felszerelés, hírközlő eszköz, védőeszköz.

Tűz- vagy robbanásveszélyes készülék, gép, berendezés: olyan szerkezet, amelyet az anyagok és keverékek osztályozásáról, címkézéséről és csomagolásáról, a 67/548/EGK és az 1999/45/EK irányelv módosításáról és hatályon kívül helyezéséről, valamint az 1907/2006/EK rendelet módosításáról szóló 2008. december 16-i 1272/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: 1272/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet)

- tűzveszélyes gázok,
- tűzveszélyes aeroszolok,
- tűzveszélyes folyadékok,
- tűzveszélyes szilárd anyagok,
- A, B, C vagy D típusú önreaktív anyagok és keverékek,
- piroforos folyadékok,
- piroforos szilárd anyagok,
- vagy 2. kategóriába tartozó, vízzel érintkezve tűzveszélyes gázokat kibocsátó anyagok és keverékek,
- kategóriába tartozó oxidáló folyadékok,
- kategóriába tartozó oxidáló szilárd anyagok vagy
- A, B, C vagy D típusú szerves peroxidok

veszélyességi osztályai és kategóriái egyikébe tartozó anyag vagy keverék előállítására, feldolgozására, használatára, tárolására vagy kimérésére terveztek és gyártottak.

Építési termék: minden olyan termék vagy készlet, amelyet azért állítottak elő és hoztak forgalomba, hogy építményekbe vagy építmények részeibe állandó jelleggel beépítsék és amelynek teljesítménye befolyásolja az építménynek az építményekkel kapcsolatos alapvető követelmények tekintetében nyújtott teljesítményét.

Szabvány: egy elismert szabványügyi testület által ismételt vagy folyamatos alkalmazás céljára elfogadott műszaki előírás, amelynek betartása nem kötelező és amely a következő kategóriák valamelyikébe tartozik: nemzetközi szabvány, európai szabvány, harmonizált szabvány, nemzeti szabvány.

Tűzvédelmi, biztonságossági követelmény: az építési termék, tűzoltó-technikai termék, tűz- vagy robbanásveszélyes készülék, gép, berendezés tűzvédelmi, biztonságossági tulajdonságát, jellemzőjét megállapító műszaki előírás.

Teljesítménynyilatkozat: az építési termék gyártója által kiállított olyan dokumentum, amely az építési termék teljesítményét a termékre vonatkozó műszaki előírásnak megfelelően, hitelesen igazolja.

Műszaki előírás: műszaki tartalmú alapdokumentum, mely lehet európai uniós jogi aktus, jogszabály, harmonizált, európai vagy nemzeti szabvány, európai műszaki értékelés, nemzeti műszaki értékelés, hatályos építőipari műszaki engedély vagy műszaki irányelv.

Építményszerkezet (épület- vagy műtárgyszerkezet): az építmény építési termékekből meghatározott céllal összeépített olyan eleme, amellyel szemben tűzvédelmi követelmény létezik.

Tűz- vagy robbanásveszélyes technológia: a tűz- vagy robbanásveszélyes készülék, gép, berendezés fogalmába nem tartozó, olyan anyag- vagy energiaátalakításra szolgáló szerkezetekből álló rendszer, amelyben az ia)-ik) alpontban meghatározott anyag vagy keverék előállítása, feldolgozása, használata, tárolása vagy kimérése történik.

Megfelelőségi nyilatkozat: a termékek forgalomba hozatalának közös keretrendszeréről, valamint a 93/465/EGK tanácsi határozat hatályon kívül helyezéséről szóló 2008. július 9-i 2008/768/EK európai parlamenti és tanácsi határozat III. mellékletének tartalmán alapuló, a tűzoltó-technikai termékre, a tűz- vagy robbanásveszélyes készülékre, gépre, berendezésre vonatkozó tűzvédelmi, biztonságossági követelményeknek való megfelelőség igazolására alkalmas irat.

2.3 A tűzjelzés

A tűzvédelmi törvény szerint aki tüzet vagy annak közvetlen veszélyét észleli, köteles azt haladéktalanul jelezni a hívásfogadó központnak, a katasztrófavédelmi igazgatóság műveletirányító ügyeletének vagy a tűzoltóságnak (a továbbiakban: jelzésfogadó), vagy ha erre nincs lehetősége, a rendőrségnek vagy a mentőszolgálatnak, illetőleg a települési önkormányzat polgármesteri hivatalának (közös önkormányzati hivatalnak).

A tűzvédelmi törvény hatálya alá tartozók a tűz jelzéséhez, a segítségkéréshez híradási eszközüket kötelesek rendelkezésre bocsátani, szükség esetén járműveikkel segítséget nyújtani.

2.4 A tűzoltás

A tűzvédelmi törvény hatálya alá tartozók a tűzoltásban, a műszaki mentésben – ellenszolgáltatás nélkül – életkoruk, egészségi, fizikai állapotuk alapján elvárható személyes részvétellel, adatok közlésével kötelesek közreműködni.

A tűzoltásvezető a tűzoltáshoz

a) a fegyveres erők, a rendőrség, a polgári védelem, a vám- és pénzügyőrség, a büntetés-végrehajtási és a környezetvédelmi szervek, a mentőszolgálatok és a közüzemi vállalatok kirendelését igényelheti. Ezek a szervek, ha az az alapfeladataik ellátását nem veszélyezteti, kötelesek eleget tenni a kirendelésnek;

b) magánszemélyeket a tűz oltásában és a mentési munkálatokban az életkoruk, egészségi és fizikai állapotuk alapján elvárható közreműködésre kötelezhet;

c) az *a)* alpontban nem említett jogi személyeket, valamint a magán- és jogi személyek jogi személyiséggel nem rendelkező szervezeteit a tűz oltásában és a mentési munkálatokban való közreműködésre kötelezhet;

d) az *a)–c)* pontban felsoroltak járműveit, eszközeit, felszereléseit, anyagait igénybe veheti;

e) elrendelheti a Műveletirányító Tervben meghatározott tűzoltóságok riasztását;

f) igényelheti az *e)* ponton kívüli tűzoltóságok riasztását;

g) a karitatív szervezetek egységeinek közreműködését kérheti;

h) elrendelheti, hogy a tűzoltásban résztvevők magánlakásba, illetőleg jogi személyek, a magánszemélyek és a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek tulajdonában, használatában, kezelésében álló területre, létesítménybe, épületbe, helyiségbe bontással is behatolhassanak.

A tűzoltásvezető a tűz által veszélyeztetett és a tűz oltásához szükséges területen minden tevékenységet korlátozhat, megtilthat, elrendelheti az illetéktelen vagy a veszélyeztetett személyek, valamint az anyagi javak eltávolítását, a terület kiürítését.

A tűzoltóság fenntartója a Polgári Törvénykönyv szerződésen kívül okozott kárért való felelősségre vonatkozó szabályai szerint köteles a tűzoltóság által a tűzoltás, a műszaki mentés vagy a tűzoltással, illetve műszaki mentéssel kapcsolatos gyakorlatok során, azokkal közvetlen összefüggésben harmadik személynek okozott, más forrásból meg nem térülő kárért – az elmaradt vagyoni előny kivételével – a kártérítés megfizetésére.

A tűzoltóság fenntartója a Polgári Törvénykönyv sérelemdíjra vonatkozó szabályai szerint köteles a tűzoltóság által a tűzoltás, a műszaki mentés vagy a tűzoltással, illetve műszaki mentéssel kapcsolatos gyakorlatok során – azokkal közvetlen összefüggésben – harmadik személynek okozott személyiségi jogsértésért sérelemdíj megfizetésére.

A tűzjelzésben, tűzoltásban, műszaki mentésben a tűzoltásvezető kötelezése alapján közreműködő által a tűzoltás, a műszaki mentés során okozott kárt, illetve személyiségi jogsértést úgy kell tekinteni, mintha azt a tűzoltóság okozta volna. Mentesül a tűzoltóság a felelősség, illetve a sérelemdíjjal való helytállás alól, ha bizonyítja, hogy őt a közreműködő utasításokkal való ellátásában és felügyeletében felróhatóság nem terheli.

A tűzjelzésben, tűzoltásban, műszaki mentésben a tűzoltásvezető kötelezése alapján közreműködők a közreműködésükkel, járműveik, eszközeik, felszereléseik igénybevételével közvetlen összefüggésben keletkezett, más forrásból meg nem térülő káruk megtérítésére – az elmaradt vagyoni előny kivételével –, illetve a személyiségi joguk megsértése esetén követelhető sérelemdíj megfizetésére a Polgári Törvénykönyv szerződésen kívül okozott kárért való felelősségre, valamint sérelemdíjra vonatkozó szabályai szerint tarthatnak igényt a tűzoltóság fenntartójától.

Nem kell megtéríteni annak a kárát, illetve nem tarthat igényt sérelemdíjra az, aki a tüzet szándékosan vagy súlyos gondatlanságból okozta.

Köteles a tűzoltással, műszaki mentéssel és ezek jelzésével kapcsolatosan keletkezett költségek megtérítésére az, aki

- a beavatkozást igénylő eseményt szándékosan okozta;
- a tűzoltásra vagy a műszaki mentésre vonatkozóan szándékosan megtévesztő jelzést adott;
- gondatlansága miatt téves automatikus tűzátjelzés keletkezett.

A hivatásos katasztrófavédelmi szerv a költségek megtéríttetése céljából jogosult az előzőekben meghatározott személyek nevének, lakcímének kezelésére.

Az előző bekezdésben meghatározott adatot a hivatásos katasztrófavédelmi szerv az adat rögzítésétől számított 5 évig kezeli.

2.5 Tűz elleni védekezéssel és műszaki mentéssel kapcsolatos adatkezelés

A tűzjelzés fogadásakor – a tűzoltási, műszaki mentési, hatósági feladat végrehajtása érdekében – a jelzésfogadó a tudomására jutott vagy a bejelentő által közölt alábbi adatokat rögzíti:

- a bejelentő nevét,
- a bejelentő telefonszámát, ennek hiányában lakcímét,
- a bejelentéskor használt telefonszámhoz tartozó előfizető nevét, címét,
- a bejelentő által használt telefonállomás azonosított adatait,
- a hívások rögzített tartalmát, a tűzoltási, műszaki mentési feladatot indokoló esemény helyét és jellegét, a személyi sérülés, haláleset adatait,
- a műveletirányítás által szükségesnek tartott további, személyes adatnak nem minősülő információt.

A tűzoltóság és a közreműködő önkéntes tűzoltó egyesület – a tűzoltási, műszaki mentési, hatósági feladat végrehajtása érdekében – a kárhelyszínen tartózkodó, a káresemény tekintetében érdemi információval szolgálni tudó, a káreseménnyel érintett személyek alábbi adatait rögzíti:

- név,
- lakcím,
- egyéb elérhetőség,
- gépjárművének rendszáma, ha az a káreseménnyel érintett.

A meghatározott személyes adatokat és a bejelentést rögzítő hangfelvételeket a jelzésfogadó 5 évig, a rendőrség, a mentőszolgálat és a települési önkormányzat polgármesteri hivatala az előírás szerinti továbbítást követő 15 napig kezeli.

A meghatározott személyes adatokat és a bejelentést rögzítő hangfelvételeket a tűzoltóság, a közreműködő önkéntes tűzoltó egyesület 5 évig kezeli.

Az előírás alapján nyilvántartott adat a hivatásos katasztrófavédelmi szerv részére hatósági eljárás céljából továbbítható.

A hivatásos katasztrófavédelmi szerv a hívások rögzített tartalmát, a tűzoltási, műszaki mentési feladatot indokoló esemény helyét és jellegét, a személyi sérülés, haláleset adatait személyazonosításra alkalmatlan módon statisztikai célból is kezelheti.

2.6 Tűzvédelmi hatósági feladatok

A tűzvédelmi törvény szerint a tűzvédelmi hatóság jogszabályban meghatározott esetekben

- engedélyezi a kérelmezett jog gyakorlását,

- a hatáskörébe utalt ügyekben ellenőrzi a kötelezettségek betartását,
- az előírások megsértése esetén korlátozza vagy megtiltja az üzemeltetés, a tevékenység folytatását,
- a kötelezettségeiket megsértőkkel szemben figyelmeztetést alkalmaz vagy tűzvédelmi bírságot szab ki, valamint
- a tűzesettel kapcsolatban tűzvizsgálati eljárást folytat le és tűzeseti hatósági bizonyítványt ad ki.

A tűzvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervezetekről, a tűzvédelmi bírságról és a tűzvédelemmel foglalkozók kötelező élet- és balesetbiztosításáról szóló 259/2011. (XII. 7.) Korm. rendelet alapján Kormány első fokú tűzvédelmi hatóságként ezen, valamint más kormányrendeletben meghatározott kivételekkel a katasztrófavédelmi kirendeltséget jelöli ki, amely

- a létesítmény, az építmény, a helyiség vagy a szabadtér területén a tűzvédelmi létesítési és használati szabályok betartását, továbbá – jogszabály eltérő rendelkezésének hiányában – járművön a tűzvédelmi használati szabályok betartását, valamint a tűzvédelmi törvény 12. § (1) bekezdésének hatálya alá nem tartozó tűzvédelmi szolgáltatási tevékenységet ellenőrzi.
- az üzemeltetést, a tevékenységet a tűzvédelmi követelmények érvényesítéséig, de legalább a szabálytalanság megállapításától számított 24 órára megtilthatja, ha
    - a tűzvédelmi törvény 20. § (1) bekezdése szerinti bejelentési kötelezettségnek nem tettek eleget, vagy az engedélyezett tevékenységtől kedvezőtlenül eltérnek,
    - a tűzvédelmi szabály megszegésével az életet, a testi épséget vagy a vagyonbiztonságot közvetlenül veszélyeztetik,
- azt a munkavállalót, aki a munkakörével kapcsolatos tűzvédelmi előírásokat, vagy a tűzjelzésre vagy tűzoltásra szolgáló eszközök, felszerelések használatát nem ismeri, a szükséges ismeretek megszerzéséig az ott folytatott tevékenységtől eltiltja.

A Kormány első fokú tűzvédelmi hatóságként a hivatásos katasztrófavédelmi szerv területi szervét (a továbbiakban: területi szerv) jelöli ki, amely a tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett foglalkozási ágakról, munkakörökről, a tűzvédelmi szakvizsgával összefüggő oktatásszervezésről és a tűzvédelmi szakvizsga részletes szabályairól szóló miniszteri rendeletben meghatározott esetben megtiltja a tűzvédelmi szakvizsga megtartását, továbbá dönt a tűzvédelmi szakvizsga-bizonyítványok érvénytelenítéséről,

A Kormány első fokú tűzvédelmi hatóságként a hivatásos katasztrófavédelmi szerv központi szervét (a továbbiakban: központi szerv) jelöli ki, amely eljár a területi szerv, valamint a Katasztrófavédelmi Oktatási Központ tűzvédelmi szakvizsgával összefüggő oktatásszervezői tevékenységével és az általuk szervezett tűzvédelmi szakvizsgáztatással kapcsolatos közigazgatási hatósági eljárásokban, a tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett foglalkozási ágakról, munkakörökről, a tűzvédelmi szakvizsgával összefüggő oktatásszervezésről és a tűzvédelmi szakvizsga részletes szabályairól szóló miniszteri rendeletben meghatározott esetben megtiltja a tűzvédelmi szakvizsga megtartását, és dönt a tűzvédelmi szakvizsga-bizonyítványok érvénytelenítéséről.

A Kormány másodfokú tűzvédelmi hatóságként – ha kormányrendelet másként nem rendelkezik – a területi szervet jelöli ki.

A Kormány másodfokú tűzvédelmi hatóságként a központi szervet jelöli ki azokban az ügyekben, ahol a területi szerv első fokú tűzvédelmi hatóságként eljárt.

Az általános közigazgatási rendtartásról szóló törvény szerinti felügyeleti szervként a másodfokú hatóságként kijelölt szervek járnak el.

2.7 A magánszemélyek tűzvédelemmel és műszaki mentéssel kapcsolatos feladatai

A tűzvédelmi törvény szerint magánszemélyeknek meg kell ismerniük és meg kell tartaniuk, illetőleg meg kell tartatniuk a tulajdonukban, használatukban levő épületek, lakások, járművek, gépek, berendezések, eszközök és anyagok használatára és működtetésére vonatkozó tűzmegelőzési szabályokat.

A magánszemélyek kötelesek gondoskodni az előzőekben felsoroltaknak a jogszabályban meghatározott tűzvédelmi felülvizsgálatáról, és biztosítani a tűzvédelmi ellenőrzés lehetőségét.

A magánszemélyeknek meg kell ismerniük a tűzesetek és a műszaki mentést igénylő balesetek, káresetek jelzésével, továbbá a tűz oltásával és a műszaki mentéssel kapcsolatos kötelezettségeiket.

A magánszemélyek kötelesek gondoskodni arról, hogy a nevelésük, felügyeletük alatt álló személyek a tűzvédelmi törvényben meghatározottak alapján a tűzvédelmi ismereteket megszerezzék, és tevékenységük során ne okozzanak tüzet vagy közvetlen tűzveszélyt.

2.8 A gazdálkodó tevékenységet folytató magánszemélyeknek, a jogi személyeknek, a jogi és magánszemélyek jogi személyiséggel nem rendelkező szervezeteinek tűzvédelemmel és műszaki mentéssel kapcsolatos feladatai

A tűzvédelmi törvény szerint a gazdálkodó tevékenységet folytató magánszemélyeknek, jogi személyeknek, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezeteknek a létesítmények, az építmények, a technológiai rendszerek megvalósításával, üzemeltetésével, fejlesztésével összhangban gondoskodniuk kell a jogszabályokban meghatározott tűzvédelmi követelmények megtartásáról, valamint a tevékenységi körükkel kapcsolatos veszélyhelyzetek megelőzésének és elhárításának feltételeiről.

Az előző bekezdésben felsoroltak kötelesek

- a közvetlen tűzvédelmüket szolgáló – jogszabályban, hatósági határozatban előírt – tűzvédelmi berendezést, készüléket, felszerelést, technikai eszközt állandóan üzemképes állapotban tartani, időszaki ellenőrzésükről, valamint az oltóvíz és egyéb oltóanyagok biztosításáról gondoskodni;
- a tűzoltóság részére a tűz oltására, a műszaki mentésre szolgáló felkészítés érdekében – előzetes egyeztetés alapján – a helyszíni gyakorlatok megtartását lehetővé tenni és abban közreműködni;

- a tevékenységi körükkel kapcsolatos tűzesetek megelőzésének és oltásának, valamint a műszaki mentésnek jogszabályokban meghatározott feltételeit biztosítani;
- biztosítani a tűzvédelmi ellenőrzés lehetőségét.

Az erdő és a parlag tűz elleni védelme – a tűzesetek megelőzése, a tűzoltás feltételeinek biztosítása – a tulajdonos, a kezelő, illetve használó feladata.

A gazdálkodó tevékenységet folytató magánszemélyeknek, a jogi személyeknek tűzvédelmi szabályzatot kell készíteniük, ha

- a munkavégzésben részt vevő családtagokkal együtt ötnél több munkavállalót foglalkoztatnak,
- az általuk üzemeltetett, bérelt épületrész, épület területén található olyan helyiség, amelynek a legnagyobb befogadóképessége meghaladja az 50 főt, vagy
- kereskedelmi szálláshelyet üzemeltetnek.

Az előzőekben felsoroltak kötelesek gondoskodni arról, hogy munkavállalóik, a munkavégzésben részt vevő családtagjaik a jogszabályokban meghatározott tűzvédelmi előírások szerint végezzék a tevékenységüket, valamint a tűzvédelmi szabályzatban foglaltakat megismerjék és betartsák.

A tűzvédelem biztosításáról megfelelő szervezettel, tűzvédelmi szakképesítéssel rendelkező személlyel, illetve szolgáltatás igénybevételével kell gondoskodniuk, ha

- robbanásveszélyes osztályba tartozó anyagot állítanak elő, dolgoznak fel, tárolnak és az egy telephelyen előállított, feldolgozott, tárolt anyag együttes, egyidejű mennyisége meghaladja az 1000 kg vagy liter mennyiséget,
- tűzveszélyes osztályba tartozó anyagot, terméket tárolnak és az egy telephelyen a szabadtéri és az épületen belüli tárolásra szolgáló összesített alapterület meghaladja az 1000 m^2-t,
- ipari vagy mezőgazdasági tevékenységet végeznek és a családtagokkal együtt a munkavégzésben részt vevő munkavállalók egyidejű létszáma meghaladja a 100 főt, vagy
- olyan épületrészt, épületet üzemeltetnek, bérelnek,
    - amelyben tömegtartózkodásra szolgáló helyiség található,
    - amely összesített befogadóképessége meghaladja az 500 főt, vagy
    - amelyben menekülésben korlátozott személyek elhelyezése, ellátása, kezelése, nevelése, oktatása, gondozása történik és e személyek egyidejű létszáma meghaladja a 20 főt.

A tűzvédelmi helyzetre kiható olyan tevékenységet, amely a kockázati osztály megváltoztatását teszi szükségessé, vagy a raktározás, termelés kapacitásának 15%-kal történő növelését eredményezi, a tevékenység megkezdése előtt legalább tizenöt nappal a kezdeményező a tűzvédelmi hatóságnál köteles bejelenteni.

Minden tűz- vagy robbanásveszélyes technológia bevezetése, forgalomba hozatala, ezek hiányában alkalmazása előtt a gyártó, forgalmazó, importőr vagy meghatalmazott képviselő, ezek hiányában a megrendelő vagy alkalmazó köteles a tűzvédelmi rendelkezések megállapítása céljából szükséges vizsgálatokat, legalább a kijelölt tanúsító szervezetekre vonatkozó követelményeknek megfelelő vagy akkreditált szervezettel elvégezni vagy elvégeztetni, és a vizsgálatok eredményét a tűzvédelmi hatóság kérésére rendelkezésre bocsátani.

Az általános és középiskolákban, a szakképző iskolákban, valamint a felsőoktatási intézményekben a tanulmányi követelményekbe építve, továbbá a szaktanfolyamokon, továbbképzéseken oktatni kell az általános és az egyes szakanyagokhoz kapcsolódó tűzvédelmi ismereteket. Az oktatásról a nevelési-oktatási intézmény és az oktatást végző szerv köteles gondoskodni.

Jogszabályban meghatározott foglalkozási ágakban és munkakörökben csak tűzvédelmi szakvizsgával rendelkező személy foglalkoztatható. A tűzvédelmi szakvizsgáztatást az adott foglalkozási ágra (munkakörre) képesítést adó oktatás (szaktanfolyam) keretében az oktatást végző köteles megszervezni.

A munkáltató köteles gondoskodni a munkavállalói, illetőleg a munkavégzésben részt vevő családtagjai évenkénti tűzvédelmi oktatásáról, valamint arról, hogy azok a munkakörükkel, tevékenységükkel kapcsolatos tűzvédelmi ismereteket a foglalkoztatásuk megkezdése előtt elsajátítsák, a tűz esetén végzendő feladataikat megismerjék.

A munkáltató azt a munkavállalót, illetőleg a munkavégzésben részt vevő családtagot, aki a tevékenységéhez szükséges tűzvédelmi ismeretekkel, illetőleg az előírt tűzvédelmi szakvizsgával nem rendelkezik, az adott tevékenységgel nem foglalkoztathatja.

2.9 Tűzvédelmi bírság

A tűzvédelmi törvény szerint tűzvédelmi bírság fizetésére a magánszemélyek, a jogi személyek, és ezek jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetei kormányrendeletben meghatározottak szerint kötelezhetők.

A tűzvédelmi hatóság tűzvédelmi bírságot a jogszabályban előírt tűzvédelmi kötelezettségek megsértése esetén szabhat ki.

A végleges döntéssel kiszabott tűzvédelmi bírság meg nem fizetése esetén a kiszabott összeget késedelmi pótlék terheli, amelynek mértéke minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része.

A tűzvédelmi bírság helyszíni bírságként is kiszabható.

A 259/2011. (XII. 7.) Korm. rendelet szerint a tűzvédelmi hatóság a rendelet 1. mellékletében megjelölt szabálytalanság esetén az ott rögzített mértékben, továbbá a kéményseprő-ipari tevékenységről szóló 2015. évi CCXI. törvényben meghatározott esetekben tűzvédelmi bírságot szabhat ki.

A 259/2011. (XII. 7.) Korm. rendelet 1. mellékletében foglalt táblázat 2–9., 13–17., 19–20., 22–26., 31–32. és 38. sorában rögzített szabálytalanságok esetén (pirossal jelölve) – a honvédelmi miniszter hatáskörébe tartozó eljárások kivételével – a tűzvédelmi bírság kiszabása kötelező.

Ha a tűzvédelmi bírsággal sújtható szabálytalanság ismételten fordul elő, a tűzvédelmi bírságot ki kell szabni.

Több szabálytalanság együttes fennállása esetén a bírság mértéke az egyes szabálytalanságokért kiszabható bírságok összege, de legfeljebb 10 000 000 forint.

A tűzvédelmi bírság kiszabására első fokon – az 1. melléklet 41. sorában rögzített esetet kivéve – a szabálytalanságot észlelő tűzvédelmi hatóság jogosult abban az esetben, ha az észlelt szabálytalanság a hatóság adott eljárásához közvetlenül kapcsolódik, vagy a szabálytalanság helyszínének tűzvédelmi hatósági ellenőrzésére hatáskörrel és illetékességgel rendelkezik. Az 1. melléklet 41. sorában rögzített esetben a központi szerv jogosult a bírság kiszabására.

A tűzvédelmi bírságot a bírságot kiszabó határozat véglegessé válásától számított 30 napon belül kell a határozatban megjelölt, a Magyar Államkincstár által e célra létrehozott központosított beszedési számlára befizetni (a továbbiakban: befizetés).

A befizetés során az átutalás közlemény rovatában fel kell tüntetni a „tűzvédelmi bírság" szöveget, a határozat számát és a bírságfizetésre kötelezett nevét.

A tűzvédelmi bírság megfizetése nem mentesít a büntetőjogi, illetve a polgári jogi felelősség, valamint a tűzvédelmi bírság kiszabására okot adó szabálytalanság megszüntetésének kötelezettsége alól.

A tűzvédelmi bírság kiszabásáról szóló végleges döntést költségvetési okokból a központi szerv költségvetési intézményével is közölni kell.

1. melléklet a 259/2011. (XII. 7.) Korm. rendelethez

	A	B	C
1.	tűzvédelmi szabálytalanság megnevezése	tűzvédelmi bírság legkisebb mértéke (Ft)	tűzvédelmi bírság legnagyobb mértéke (Ft)
2.	tűzvédelmi előírás megszegése, ha az tüzet idézett elő	10 000	1 000 000
3.	tűzvédelmi szabály megszegése, ha az tüzet idézett elő és az oltási tevékenységben a tűzoltóság beavatkozása is szükséges	20 000	3 000 000
4.	tűzvédelmi szabály megszegése, ha azzal közvetlen tűz- vagy robbanásveszélyt idéztek elő	20 000	1 000 000
5.	menekülésre számításba vett kijárat, vészkijárat leszűkítése oly módon, hogy a kiürítéshez szükséges átbocsátóképesség nem biztosított	20 000	800 000
6.	tömegtartózkodásra szolgáló építmény, építményrész esetén a menekülésre számításba vett kijárat, vészkijárat leszűkítése oly módon, hogy a kiürítéshez szükséges átbocsátóképesség nem biztosított	30 000	1 000 000
7.	menekülésre számításba vett kijárat, vészkijárat lezárása, leszűkítése oly módon, hogy a menekülő számára az nem szüntethető meg azonnal	30 000	1 200 000
8.	tömegtartózkodásra szolgáló építmény, építményrész esetén a menekülésre számításba vett kijárat, vészkijárat lezárása, leszűkítése oly módon, hogy a menekülő számára az nem szüntethető meg azonnal	40 000	1 500 000
9.	épületek menekülési útvonalain és azokkal egy légteret alkotó helyiségrészben szabálytalan tárolás, a rendeltetéssel nem	20 000	500 000

	összefüggő elektromos berendezés felügyelet nélküli üzemeltetése, továbbá a menekülési útvonalnak a kiürítéshez szükséges átbocsátóképesség mértékén túli leszűkítése		
10.	az épületek menekülési útvonalain éghető anyagú installációk, dekorációk, szőnyegek, falikárpitok, továbbá egyéb éghető anyagoknak az elhelyezéssel érintett fal- vagy a padló felületének 15%-ánál nagyobb mértékű részét borító elhelyezése (a beépített építési termékek és a biztonsági jelek kivételével)	20 000	500 000
11.	a kiürítési számítással igazolt/igazolható létszám túllépése	30 000	3 000 000
12.	jogszabály vagy hatóság által előírt, a tűz- vagy füstszakasz határon beépített tűz- vagy füstgátló műszaki megoldás megszüntetése, eltávolítása, működésének akadályoztatása	30 000	200 000
13.	ha a létesítési eljárás során jóváhagyott tűzoltási felvonulási út, terület maradéktalanul nem biztosított	30 000	1 000 000
14.	szükséges oltóvíz-intenzitás, kifolyási nyomás hiánya, oltóvízkivétel, felhasználás akadályozása	30 000	1 000 000
15.	a tűzoltóság beavatkozásának akadályozása	20 000	2 000 000
16.	a létesítményi, továbbá az önkormányzati tűzoltóságra vonatkozó jogszabályban vagy hatósági határozatban rögzített, a létszámra, illetve a képzésre vonatkozó előírások megszegése	50 000	2 000 000
17.	tűzoltókészülék készenlétben tartásának hiánya (a veszélyes árut szállító járművek kivételével)	20 000	50 000
18.	tűzoltókészülék karbantartásának hiánya (a veszélyes árut szállító járművek kivételével)	10 000	30 000
19.	a jogszabály vagy hatóság által előírt beépített tűzjelző vagy tűzoltó berendezés készenlétben tartásának, karbantartásának, felülvizsgálatának hiánya, működésének akadályozása, ha a védett tér		
	a) legfeljebb 100 m^2 alapterületű:	50 000	400 000
	b) 101–500 m^2 alapterületű:	100 000	1 000 000
	c) 500 m^2 feletti alapterületű:	200 000	2 000 000
20.	tűzjelző vagy tűzoltó berendezés központjának jogszabály vagy hatóság által előírt állandó felügyelete, tűzátjelzés hiánya	100 000	1 500 000
21.	jogszabály vagy hatóság által előírt beépített tűzjelző vagy tűzoltó eszköz, felszerelés, készülék, berendezés hibái igazolt megszüntetésének, vagy a megszüntetésre tett intézkedés kezdeményezésének hiánya, amennyiben a hiba észlelése óta több mint 8 nap eltelt	50 000	1 000 000
22.	jogszabály vagy hatóság által előírt, az Országos Tűzvédelmi Szabályzatról szóló miniszteri rendeletben meghatározott érintett műszaki megoldás készenlétben tartásának, karbantartásának, ellenőrzésének, felülvizsgálatának, nyomáspróbájának, a feltárt hibák igazolt javításának hiánya, amennyiben az nem tartozik más tűzvédelmi bírságtétel alá	30 000	1 000 000

23.	jogszabály vagy hatóság által előírt oltóanyag beszerzésének, készenlétben tartásának elmulasztása	30 000	1 000 000
24.	tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett tevékenység érvényes tűzvédelmi szakvizsga nélküli végzése, közvetlen irányítása	50 000	500 000
25.	hatósági eltiltás ellenére végzett tűzvédelmi szakvizsga oktatásszervezői tevékenység, illetve tűzvédelmi szakvizsgabizottságban tagként, elnökként való közreműködés	50 000	500 000
26.	tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett tevékenység műszaki követelménytől eltérő végzése (természetes személy vagy gazdasági társaság)	50 000	1 000 000
27.	tűzvédelmi dokumentáció jogosultság nélküli készítése	50 000	1 000 000
28.	a) ha a felelős tervező, a tűzvédelmi szakértő vagy a tűzvédelmi tervező nem a vonatkozó jogszabályoknak, hatósági előírásoknak megfelelően tervezte meg az építményt b) ha a kivitelező vagy a felelős műszaki vezető valótlan nyilatkozatot adott	30 000	1 000 000
29.	ha a munkáltató az új munkavállalók tűzvédelmi oktatásáról, illetve – amennyiben tűzvédelmi szabályzat készítésére kötelezett – a tűzvédelmi szabályzat megismertetéséről a munkába lépéskor – igazolt módon – nem gondoskodott, és a munkavállaló belépése óta több mint 15 nap eltelt	30 000	1 500 000
30.	ha a munkáltató a munkavállalók ismétlődő vagy a tűzvédelmi hatóság által előírt soron kívüli tűzvédelmi oktatásáról, illetve a tűzvédelmi szabályzat megismertetéséről a jogszabályban vagy a tűzvédelmi szabályzatában, a soron kívüli oktatást előíró határozatban rögzített határidőre – igazolt módon – nem gondoskodott és a határidő lejárta óta több mint 15 nap eltelt	30 000	1 000 000
31.	ha az üzemeltető – aláírt megállapodással, megbízással dokumentálva – megfelelő szervezettel, illetve tűzvédelmi szakképesítéssel rendelkező személlyel vagy szolgáltatás igénybevételével nem gondoskodik a létesítmény tűzvédelméről ott, ahol ezt jogszabály előírja	50 000	500 000
32.	ha a jogszabály alapján kötelezettek a jogszabály által előírt tűzvédelmi szabályzatot nem készítik, készíttetik el	50 000	250 000
33.	ha a jogszabályban kötelezettek tűzvédelmi szabályzatából a jogszabályban előírt kötelező tartalmi elem hiányzik, vagy az a tűzvédelmi helyzetre kiható változást nem tartalmazza	50 000	200 000
34.	ha az építményben raktározott, tárolt anyag, termék mennyisége meghaladja az építmény létesítésekor, átalakításakor hatályban lévő jogszabály szerinti tűzterhelési értékeket	30 000	2 000 000
35.	a kötelező időszakos villamos- vagy villámvédelmi felülvizsgálat hiánya	50 000	1 000 000

36.	a kötelező időszakos villamos- vagy villámvédelmi felülvizsgálati minősítő iratban feltárt – tűzveszélyes vagy soron kívüli, javítandó jelzéssel ellátott – hibák igazolt megszüntetésének hiánya	40 000	300 000
37.	ha az erdőgazdálkodó a jogszabály által előírt erdő-tűzvédelmi tervet vagy egyszerűsített erdő-tűzvédelmi tervet nem készíti, készítteti el	50 000	200 000
38.	a településen vagy a létesítményben a tűzoltást befolyásoló változások bejelentésének elmulasztása az állandó készenléti jellegű szolgálatot ellátó hivatásos tűzoltóság vagy önkormányzati tűzoltóság, illetve az érintett létesítményi tűzoltóság felé	30 000	1 000 000
39.	ha a tűzvédelmi szolgáltatási tevékenységet a szolgáltató nem az adott jogszabályi előírásoknak megfelelően végezte	50 000	1 000 000
40.	a tűzoltó-technikai termék, építési termék tűzvédelmi célú ellenőrzésének, felülvizsgálatának, karbantartásának, javításának a műszaki előírásokban, vagy a tűzvédelmi hatósági engedélyben foglaltaktól eltérő módon történő végzése, vagy ezen tevékenység során a termék működőképességének veszélyeztetése, amennyiben az nem tartozik más tűzvédelmi bírságtétel alá	50 000	1 000 000
41.	ha a jogszabály által forgalmazási engedélyhez kötött tűzoltó-technikai termék forgalmazásához nem kérték meg a hatóság engedélyét	200 000	3 000 000
42.	a tűzvédelmi jogszabályban vagy a tűzvédelmi szabályzatokban foglalt egyéb előírások megszegése	20 000	60 000
43.	a pirotechnikai termékek előállítására, forgalmazására, tárolására, szállítására, felhasználására, megsemmisítésére, birtoklására vonatkozó tűzvédelemmel összefüggő előírások megszegése	20 000	1 000 000
44.	a termőföld védelméről szóló törvényben előírt hasznosítási, vagy mellékhasznosítási kötelezettség elmulasztásával a tűzesetek megelőzéséről nem gondoskodnak	40 000	200 000
45.	jogszabály által előírt hő- és füstelvezető rendszer létesítésének, üzemeltetésének, ellenőrzésének, felülvizsgálatának, karbantartásának hiánya, működésének akadályozása	50 000	1 000 000
46.	az építményszerkezetek tűzvédelmi tulajdonságait igazoló tűzvédelmi szakértői nyilatkozatnak a tűzvédelmi hatósághoz történő megküldésének elmulasztása	30 000	100 000
47.	ha a tűzvédelmi szakértő az építményszerkezetek tűzvédelmi tulajdonságairól valótlan nyilatkozatot tesz	50 000	1 000 000
48.	irányított égetés végzése a tűzvédelmi hatóság engedélye nélkül	50 000	500 000
49.	szabadtéri égetés során az alkalomszerű tűzveszélyes tevékenységre és az irányított égetésre vonatkozó tűzvédelmi előírások be nem tartása	20 000	400 000
50.	eltérés a nemzeti szabványok tűzvédelmi előírásaitól és a tűzvédelmi műszaki irányelvek rendelkezéseitől a tűzvédelmi hatóság jóváhagyása nélkül	50 000	1 000 000

51.	eltérés a tűzvédelmi hatóság által jóváhagyott eltérő műszaki megoldástól, kivéve, ha a jogszabályban, nemzeti szabványban vagy tűzvédelmi műszaki irányelvben foglalt műszaki megoldást alkalmazzák	50 000	1 000 000

3. Tűzvédelmi szabályok

3.1 Országos Tűzvédelmi Szabályzat hatálya

Az Országos Tűzvédelmi Szabályzatról szóló 54/2014. (XII. 5.) BM rendeletben (továbbiakban: OTSZ) előírt tűzvédelmi követelményeket be kell tartani

- a létesítmény, építmény, építményrész tervezése, építése, átalakítása, bővítése, korszerűsítése, helyreállítása, felújítása, használata, a rendeltetés módosítása,
- a jogszabályban, hatósági határozatban előírt beépített tűzvédelmi berendezés létesítése, fennmaradása, átalakítása, megszüntetése, használata,
- gép, berendezés, eszköz használata, tárolása,
- anyagok előállítása, használata, tárolása,
- egyéb, az építmény tűzvédelmét biztosító eszközök használata,
- a szabadtéri rendezvények tartása, valamint
- egyéb, tűzvédelmet érintő használat, tevékenység

során.

Ha az OTSZ nem tartalmaz az előzekben írt esetekre előírást, akkor a vonatkozó műszaki követelmények tűzvédelmi rendelkezései, vagy azzal egyenértékű megoldások, kialakítások alkalmazása megfelel az e rendeletben meghatározott biztonsági szintnek.

Az OTSZ-ben meghatározott technikai jellegű előírásoknak nem kell megfelelnie az olyan termékeknek, amelyeket az Európai Unió valamely tagállamában vagy Törökországban állítottak elő, illetve hoztak forgalomba, vagy az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes valamely EFTA-államban állítottak elő, az ott irányadó előírásoknak megfelelően, feltéve, hogy az irányadó előírások az emberi egészség és élet védelme, valamint a közbiztonság tekintetében az e rendeletben meghatározottal egyenértékű védelmet nyújtanak.

Az OTSZ hatálya nem terjed ki a robbanó- és robbantóanyagokkal, valamint a pirotechnikai termékekkel kapcsolatos tűzvédelmi előírásokra.

Az OTSZ rendelkezéseit

a) a bányák föld feletti területére,

b) a bányák földalatti térségeire, azaz az ásványi nyersanyag feltárása, kitermelése céljából bányászati technológiával kialakított föld alatti bányatérségre, valamint a felhagyott bányák nyitva maradó térségeire,

c) a bánya b) pontban meghatározott területével egy tekintet alá eső alábbi külszíni részeire:

ca) a föld alatti bányatérséghez a föld felszínén közvetlenül csatlakozó építményekre és berendezésekre, különösen az aknatoronyra, az aknaszállító berendezésre, a szellőztetőberendezésre, a föld alatti szállítóberendezés külszínen lévő gépházára,

cb) a folyékony és gáznemű ásványi nyersanyag kutatására, termelésére irányuló mélyfúrásra, valamint a fúrási tevékenységhez szükséges, a biztonsági övezeten, a fúrási telepen belül lévő berendezésekre,

cc) a folyékony vagy gáznemű ásványi nyersanyagok kitermelésére szolgáló kutakra, valamint a biztonsági övezeten belül a termelőtevékenységgel kapcsolatban lévő berendezésekre, tartozékokra, különösen a kútszeparátorra, a kútfejszerelvényre, a glikolozó berendezésre, a mélyszivattyús himbára,

cd) a föld alatti gáztárolásra szolgáló földtani szerkezetre, természetes vagy mesterséges üregekhez tartozó kútrendszerre és a kutak kútfejszerelvényeire,

ce) a mezőbeli kőolaj- és földgázvezetékekre és tartozékaira, így a hozzájuk kapcsolódó szeparátorokra, gázsűrítőkre, szivattyúkra és csapadékleválasztókra és

cf) a széntelepek föld alatti elgázosításához szükséges termelő- és besajtoló kútrendszerre és a kutak kútfejszerelvényeire

csak akkor kell alkalmazni, ha az a)–c) pontban meghatározottak tekintetében jogszabály eltérő szabályokat nem állapít meg.

Az OTSZ előírásait az atomenergia alkalmazására szolgáló sajátos építmények esetében akkor kell alkalmazni, ha azok tekintetében az atomenergia alkalmazásával kapcsolatos jogszabály eltérő követelményeket nem állapít meg.

Meglévő építmény, építményrész átalakítása, bővítése, korszerűsítése, helyreállítása, felújítása, rendeltetésének módosítása esetén az átalakítás mértékének, körének és az építmény, építményrész tűzvédelmi helyzetét befolyásoló hatásainak figyelembevételével kell e rendeletet alkalmazni.

3.2 Fogalmak

Alaprendeltetés: a kockázati egységek rendeltetés szerinti elkülönítéséhez és az ettől függő tűzvédelmi követelmények megállapításához szükséges, a kockázati egység, valamint a kockázati egységen belül önálló rendeltetési egységek jellemző, elsődleges használati célját kifejező besorolás, amely lehet

- ipari-mezőgazdasági alaprendeltetés: ipari, mezőgazdasági rendeltetésű önálló rendeltetési egységet tartalmazó kockázati egység alaprendeltetése,
- közösségi alaprendeltetés: közösségi rendeltetésű önálló rendeltetési egységet tartalmazó kockázati egység alaprendeltetése,
- lakó alaprendeltetés: lakást, szálláshelynek nem minősülő üdülőegységet és ehhez tartozó rendeltetésű helyiségeket tartalmazó kockázati egység alaprendeltetése,
- tárolási alaprendeltetés: tárolási rendeltetésű önálló rendeltetési egységet tartalmazó kockázati egység alaprendeltetése,
- vegyes alaprendeltetés: eltérő alaprendeltetésű önálló rendeltetési egységeket tartalmazó kockázati egység alaprendeltetése.

Biztonsági jel: meghatározott mértani forma, szín és képjel (piktogram) kombinációjával létrehozott, rögzített elhelyezésű jel, amely a menekülést segíti, veszélyre figyelmeztet, tevékenységet, magatartást tilt, valamint a tűzjelzéshez és oltáshoz szükséges berendezések, eszközök helyét jelöli.

Figyelmeztető jel: olyan biztonsági jel, amely valamely veszélyforrásra hívja fel a figyelmet.

Hatékony szellőztetés: ahol az adott térben a szellőzés biztosítja, hogy az éghető gázok, gőzök, porok koncentrációja ne érje el az alsó robbanási határérték 20%-át.

Jogosult személy: az üzemeltető által megbízott vagy az üzemeltető által kijelölt, a szükséges szakképesítéssel és ismeretekkel, eszközökkel, tapasztalattal, jogosultsággal rendelkező személy, aki végrehajtja az időszakos felülvizsgálatot, a karbantartást, elvégzi a javítást.

Karbantartás: mindazon intézkedések, tevékenységek összessége, amelyek célja az érintett műszaki megoldás működőképességének, hatékonyságának biztosítása, meghibásodásának megelőzése, valamint ezek dokumentálása.

Kiegészítő tábla: a biztonsági jellel együtt alkalmazott, kiegészítő információt adó tábla.

Menekülési jel: olyan biztonsági jel, amely a menekülésre szolgáló kijárat, vészkijárat helyét és az építményben, épületen belül vagy a szabadtéren – a közlekedési (kijárati) úton – annak irányát mutatja.

Menekülésiútirány-jelző rendszer: olyan rendszer, amely szembetűnő és félreérthetetlen információt és megfelelő vizuális utasítást biztosít a bent tartózkodók számára a terület elhagyásához vészhelyzet esetén a kijelölt menekülési útvonalon azáltal, hogy egyértelműen elrendezett vizuális eszközöket, jeleket és megjelöléseket alkalmaz.

Robbanásveszélyes állapot: a robbanásveszélyes osztályba tartozó anyag olyan mennyiségben való jelenléte, valamint előfordulási módja, állapota, mely esetén az égés, robbanás feltételei közül legalább még az oxigénkoncentráció vagy a gyújtási energia adott.

Szilárd éghető anyag: szobahőmérsékleten szilárd állapotú szerves- vagy alacsony szervetlenanyag-tartalmú anyag, amelynek gyulladási hőmérséklete a vonatkozó műszaki eljárással meghatározható, valamint a B-F tűzvédelmi osztályba sorolt szilárd építőanyagok.

Tiltó jel: olyan biztonsági jel, amely veszélyes magatartást tilt, valamint az adott helyen veszélyes tevékenység végzésének tilalmára utal.

Tűzeseti főkapcsoló: a tűzeseti lekapcsolás megvalósítására alkalmazott kézi- vagy távműködtetésű kapcsoló.

Tűzvédelmi jel: olyan biztonsági jel, amely tűzvédelmi berendezés, eszköz vagy tűzoltó készülék elhelyezésének helyét jelzi.

Tűzvédelmi osztály: az építőanyagok és építményszerkezetek tűzzel szembeni viselkedésére jellemző kategória, amit a vonatkozó műszaki követelmények szerinti vizsgálat alapján állapítanak meg.

Tűzveszélyességi osztály: az anyagra, keverékre vonatkozó besorolás, amely az anyag, keverék fizikai, kémiai tulajdonságát alapul véve, tűzvédelmi szempontból a viselkedését, veszélyességét jellemzi.

Tűzveszélyes tevékenység: az a tevékenység, amely a környezetében lévő éghető anyag gyulladási hőmérsékletét, lobbanáspontját meghaladó hőmérséklettel, vagy nyílt lánggal, továbbá gyújtóforrásként számításba vehető izzással, parázslással, szikrázással jár.

Üzemeltető: a létesítmény, épület vagy épületrész üzemeltetését ellátó, az üzemeltetés során a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról szóló 1996. évi XXXI. törvény 18. §-ában meghatározott követelmények biztosításáért felelős személy vagy szervezet.

Vonatkozó műszaki követelmény: nemzeti és Európai Uniós szabványok összessége.

3.3 Anyagok tűzveszélyességi osztálya

Robbanásveszélyes osztályba tartozik:

- a kémiai biztonságról szóló törvény szerint robbanó, fokozottan tűzveszélyes, tűzveszélyes, kismértékben tűzveszélyes anyag és keverék,
- az a folyadék, olvadék, amelynek zárttéri lobbanáspontja 21°C alatt van vagy nyílttéri lobbanáspontja legfeljebb 55°C, vagy üzemi hőmérséklete nagyobb, mint a nyílttéri lobbanáspont 20°C-kal csökkentett értéke,
- az éghető gáz, gőz, köd,
- az a por, amely a levegővel robbanásveszélyes keveréket képez és
- az Országos Tűzvédelmi Szabályzatról szóló 54/2014. (XII. 5.) BM rendelet hatálybalépése előtt „A” vagy „B” tűzveszélyességi osztályba sorolt anyag.

Tűzveszélyes osztályba tartozik:

- a szilárd éghető anyag, ha nem tartozik robbanásveszélyes osztályba,
- a legalább 50°C nyílttéri lobbanáspontú gázolajok, tüzelőolajok, petróleum,
- az a folyadék, olvadék, amelynek nyílttéri lobbanáspontja 55°C felett van, vagy üzemi hőmérséklete a nyílttéri lobbanáspontjánál legalább 20°C-kal kisebb,
- az a gáz, amely önmaga nem ég, de az égést táplálja, a levegő kivételével,
- a vonatkozó műszaki követelmény szerinti eljárással meghatározott, 150°C-nál magasabb gyulladási hőmérsékletű B-F tűzvédelmi osztályú építőanyag,
- az a vizes diszperziós rendszer, amelynek lobbanáspontja szabványos módszerrel nem állapítható meg, és éghetőanyag-tartalma 25%-nál nagyobb, víztartalma pedig 50%-nál kisebb és
- az Országos Tűzvédelmi Szabályzatról szóló 54/2014. (XII. 5.) BM rendelet hatálybalépése előtt „C” vagy „D” tűzveszélyességi osztályba sorolt anyag.

Nem tűzveszélyes osztályba tartozik:

- a nem éghető anyag,
- az A1 vagy A2 tűzvédelmi osztályú építőanyag és
- az Országos Tűzvédelmi Szabályzatról szóló 54/2014. (XII. 5.) BM rendelet hatálybalépése előtt „E” tűzveszélyességi osztályba sorolt anyag.

3.4 Általános használati szabályok

Az OTSZ XVIII. fejezete a létesítmények, építmények, gépek, berendezések, eszközök és – a robbanó és robbantó anyagok kivételével – az anyagok használatára, technológiák alkalmazására vonatkozó tűzvédelmi rendelkezéseket állapítja meg.

3.4.1 A használatra vonatkozó általános tűzvédelmi szabályok

A Tűzvédelmi Műszaki Megfelelőségi Kézikönyvet az üzemeltetőnek vagy társasház esetén a közös képviseletnek az adott létesítmény, épület területén kell tartania.

Az építményt, építményrészt, a vegyes rendeltetésű épületet, szabadteret csak a használatbavételi, üzemeltetési, működési és telephelyengedélyben megállapított rendeltetéshez tartozó tűzvédelmi követelményeknek megfelelően szabad használni.

A termelést, a használatot, a tárolást, a forgalomba hozatalt, valamint az egyéb tevékenységet (a továbbiakban együtt: tevékenység) csak a tűzvédelmi követelményeknek megfelelő szabadtéren, helyiségben, tűzszakaszban, rendeltetési egységben, építményben szabad folytatni.

A helyiségben, építményben és szabadtéren csak az ott folytatott folyamatos tevékenységhez szükséges anyag és eszköz tartható.

Tűztávolságon belül tárolási tevékenység nem végezhető. Ezen területet a hulladékoktól, száraz aljnövényzettől mentesen kell tartani.

A helyiségből, a szabadtérből, a gépről, a berendezésről, az eszközről, a készülékről a tevékenység során keletkezett robbanásveszélyes és tűzveszélyes osztályba tartozó anyagot, hulladékot folyamatosan, de legalább műszakonként, valamint a tevékenység befejezése után el kell távolítani.

I-II. tűzveszélyességi fokozatú folyadékkal, zsírral szennyezett hulladékot jól záró fedővel ellátott, nem tűzveszélyes anyagú edényben kell gyűjteni, majd erre a célra kijelölt helyen kell tárolni.

Az I-II. tűzveszélyességi fokozatú folyadékot, robbanásveszélyes és tűzveszélyes osztályba tartozó és égést tápláló gázt szállító csőrendszernél és tárolóedénynél, továbbá minden gépnél, berendezésnél és készüléknél az I-II. tűzveszélyességi fokozatú folyadék csepegését, elfolyását vagy a gáz szivárgását meg kell akadályozni. A szétfolyt, kiszivárgott anyagot haladéktalanul fel kell itatni, a helyiséget ki kell szellőztetni, és a felitatott anyagot erre a célra kijelölt helyen kell tárolni.

Az üzemszerűen csepegő I-II. tűzveszélyességi fokozatú folyadékot nem tűzveszélyes osztályba tartozó anyagú edénybe kell felfogni. A felfogó edényt szükség szerint, de legalább a műszak befejezésével ki kell üríteni, és az erre a célra kijelölt helyen kell tárolni.

Az I-II. tűzveszélyességi fokozatú folyadékot alkalomszerűen csak szabadban vagy hatékonyan szellőztetett helyiségben szabad használni, ahol egyidejűleg gyújtóforrás nincs.

Olajos, zsíros munkaruha, védőruha – ruhatár-rendszerű öltöző kivételével – csak fémszekrényben helyezhető el.

A munkahelyeken a tevékenység közben és annak befejezése után a munkát végzőnek ellenőrizni kell a tűzvédelmi használati szabályok megtartását, és a szabálytalanságokat meg kell szüntetni.

A helyiség – szükség szerint az építmény, létesítmény – bejáratánál és a helyiségben jól látható helyen a tűz- vagy robbanásveszélyre, valamint a vonatkozó előírásokra figyelmeztető és tiltó rendelkezéseket tartalmazó biztonsági jelet kell elhelyezni.

A közmű nyitó- és zárószerkezetét, valamint annak nyitott és zárt állapotát jól láthatóan meg kell jelölni.

Ha robbanásveszélyes osztályba tartozó anyag robbanásveszélyes állapotban fordul elő a helyiségben, olyan ruha, lábbeli és eszköz nem használható, amely gyújtási veszélyt jelenthet.

A tűzoltó vízforrásokat a vonatkozó műszaki követelmény szerinti jelzőtáblával kell jelölni.

A tűzoltó vízforrások, falitűzcsapok akadálytalan megközelíthetőségét biztosítani kell.

A OTSZ 67. § (1) bekezdés szerint kialakított homlokzati mentési pontok megközelíthetőségét az adott szinten és tűzszakaszban tartózkodók részére biztosítani kell.

A mentésre szolgáló nyílászárók helyét – a lakóépületek kivételével – a homlokzaton és az épületen belül a mentésre szolgáló nyílászárót tartalmazó helyiség, helyiségcsoport bejáratánál jól látható és maradandó módon kell jelölni.

Ahol jogszabály önműködő csukószerkezet alkalmazását írja elő, ott az ajtót csukva kell tartani. Ha ez üzemeltetési okokból nem lehetséges, vagy a robbanásveszélyes osztályba tartozó anyag robbanásveszélyes állapotban fordul elő, akkor a nyitva tartás ideje alatt állandó helyszíni felügyeletről kell gondoskodni, vagy biztosítani kell, hogy az ajtó tűzjelző jelére csukódjon.

A munkahelyek, közösségi épületek üzemelés alatt álló, személyek tartózkodására szolgáló helyiségeinek kiürítésre számításba vett ajtóit lezárni nem szabad. Ha a tevékenység jellege az ajtók zárva tartását szükségessé teszi – veszély esetére – az ajtók külső nyithatóságát a tűzvédelmi szakhatóság által meghatározott módon biztosítani kell. A belső nyithatóságtól csak akkor lehet eltekinteni, ha azt a rendeltetés kizárja.

3.4.2 Speciális építmények használati szabályai

A felszín alatti vasútvonal területén robbanásveszélyes osztályba tartozó anyagok nem tárolhatók, kivéve, amelyek a folyamatos karbantartáshoz, üzemeltetéshez szükségesek, de egy állomáson legfeljebb 30 kg vagy 30 liter tárolható megfelelő biztonságot nyújtó tárolóban.

3.4.3 Tűzveszélyes tevékenység

Tűzveszélyes tevékenységet tilos olyan helyen végezni, ahol az tüzet vagy robbanást okozhat.

Állandó jellegű tűzveszélyes tevékenység csak a tűzvédelmi követelményeknek megfelelő, erre a célra alkalmas helyen végezhető.

Alkalomszerű tűzveszélyes tevékenységet – kivéve ha azt a magánszemély saját tulajdonában lévő létesítményben, épületben, szabadtéren folytatja – az előzetesen írásban, a helyszín adottságainak ismeretében meghatározott feltételek alapján szabad végezni. A feltételek megállapítása a munkavégzésre közvetlenül utasítást adó, a munkát végző személyek tevékenységét közvetlenül irányító személy feladata, ha nincs ilyen személy, a munkát végző kötelezettsége.

A munkát közvetlenül irányító személy köteles ellenőrizni a munkát végző személyek tűzvédelmi szakvizsga-bizonyítványának meglétét, érvényességét, ha az a tevékenység végzéséhez szükséges feltétel. Hiányosság esetén a munkavégzésre való utasítás nem adható ki.

Ha az alkalomszerű tűzveszélyes tevékenységet végző magánszemély azt saját tulajdonában lévő létesítményben, épületben, szabadtéren folytatja, úgy a feltételek írásbeli meghatározása nem szükséges.

A külső szervezet vagy személy által végzett tűzveszélyes tevékenység feltételeit a tevékenység helye szerinti létesítmény vezetőjével vagy megbízottjával egyeztetni kell, aki ezt szükség szerint – a helyi sajátosságnak megfelelő – tűzvédelmi előírásokkal egészíti ki.

Az alkalomszerű tűzveszélyes tevékenységre vonatkozó feltételeknek tartalmazniuk kell a tevékenység időpontját, helyét, leírását, a munkavégző nevét és – tűzvédelmi szakvizsgához kötött munkakör esetében – a bizonyítvány számát, valamint a vonatkozó tűzvédelmi szabályokat és előírásokat.

Jogszabályban meghatározott szakvizsgához kötött tűzveszélyes tevékenységet csak érvényes tűzvédelmi szakvizsgával rendelkező, egyéb tűzveszélyes tevékenységet a tűzvédelmi szabályokra, előírásokra kioktatott személy végezhet.

A tűzveszélyes környezetben végzett tűzveszélyes tevékenységhez a munka kezdésétől annak befejezéséig, a munkavégzésre közvetlenül utasítást adó, a munkát végző személyek tevékenységét közvetlenül irányító személy, ha nincs ilyen személy, akkor a munkát végző – szükség esetén műszeres – felügyeletet köteles biztosítani.

A tűzveszélyes tevékenységhez a munkavégzésre közvetlenül utasítást adó, a munkát végző személyek tevékenységét közvetlenül irányító személy, ha nincs ilyen személy, akkor a munkát végző, valamint az OTSZ 184. § (5) bekezdésében foglaltak szerint (ha az alkalomszerű tűzveszélyes tevékenységet végző magánszemély azt saját tulajdonában lévő létesítményben, épületben, szabadtéren folytatja) tevékenységet végző magánszemély, az ott keletkezhető tűz oltására alkalmas tűzoltó felszerelést, készüléket köteles biztosítani.

A tűzveszélyes tevékenység befejezése után a munkát végző személyek a helyszínt és annak környezetét tűzvédelmi szempontból kötelesek átvizsgálni és minden olyan körülményt megszüntetni, ami tüzet okozhat. A munkavégzésre közvetlenül utasítást adó, a munkát végző személyek tevékenységét közvetlenül irányító személynek, ha nincs ilyen személy, akkor a munkát végzőnek a munkavégzés helyszínét át kell adni tevékenység helye szerinti létesítmény vezetőjének vagy megbízottjának. Az átadás-átvétel időpontját az engedélyen fel kell tüntetni és aláírással igazolni kell.

3.4.4 Dohányzás

Égő dohánynemű̈t, gyufát és egyéb gyújtóforrást tilos olyan helyre tenni vagy ott eldobni, ahol az tüzet vagy robbanást okozhat.

Dohányozni nem szabad olyan helyiségben, szabadtéren, ahol robbanásveszélyes osztályba tartozó anyagot előállítanak, tárolnak, feldolgoznak. A dohányzási tilalmat biztonsági jellel kell jelölni.

Robbanásveszélyes osztályba tartozó anyag gyártására, feldolgozására, tárolására szolgáló helyiségbe vagy szabadtérbe, gyújtóeszközt, gyújtóforrást bevinni csak az alkalomszerű tűzveszélyes tevékenységre jogosító, írásban meghatározott feltételek alapján szabad.

3.4.5 Szállítás és vontatás

Veszélyes áruk szállítása esetén e fejezet előírásait csak abban az esetben kell alkalmazni, ha a veszélyes áruk szállításáról szóló nemzetközi egyezmények tűzvédelmi előírásai másként nem rendelkeznek.

A robbanásveszélyes osztályba tartozó anyagot szállító járművön, valamint a tűzveszélyes osztályba tartozó anyagot szállító jármű rakodóterén dohányozni, nyílt lángot használni nem szabad.

A járművek robbanásveszélyes és tűzveszélyes osztályba tartozó rakományát a veszélyes mértékű felmelegedéstől, valamint az egyéb, tüzet vagy robbanást előidézhető veszélyektől védeni kell.

I-II. tűzveszélyességi fokozatú folyadékot, a robbanásveszélyes és tűzveszélyes osztályba tartozó gázt, égést tápláló gázt csak a nemzetközi vagy egyéb tűzvédelmi előírásnak megfelelő, hibátlan állapotban levő, tömören zárható vagy zárt edényben, valamint konténerben, tartályban, tartányban és erre a célra engedélyezett típusú tartálykocsikon szabad szállítani.

Az I-II. tűzveszélyességi fokozatú folyadékot tartalmazó zárt edényt a járművön kiöntőnyílásával felfelé fordítva úgy kell elhelyezni és rögzíteni, hogy az a szállítás közben ne mozduljon el és ne sérüljön meg.

I-II. tűzveszélyességi fokozatú folyadékot, a robbanásveszélyes és tűzveszélyes osztályba tartozó gázt, valamint égést tápláló gázt szállító tartálykocsi, tehergépjármű mindkét oldalán és hátsó részén jól láthatóan a veszélyre utaló feliratot vagy biztonsági jelet kell elhelyezni. A veszélyes áruk szállítására vonatkozó nemzetközi megállapodás, műszaki követelmények hatálya alá tartozó anyagokat szállító járművek, vontatmányok esetében e felirat vagy biztonsági jel mellőzhető.

3.4.6 Tárolás szabályai

Helyiségben, építményben és szabadtéren csak az ott folytatott folyamatos tevékenységhez szükséges robbanásveszélyes vagy tűzveszélyes osztályba tartozó anyag tárolható. Az építményben tárolt anyag, termék mennyisége nem haladhatja meg a tervezéskor alapul vett anyagmennyiséget.

3.4.7 A robbanásveszélyes osztályba tartozó anyagok tárolási előírásai

A robbanásveszélyes osztályba tartozó anyagot, I-II. tűzveszélyességi fokozatú folyadékot kiszerelni, csomagolni csak jogszabályban meghatározottak szerint, ennek hiányában szabadtéren vagy olyan helyen szabad, ahol nincs gyújtóforrás és a hatékony szellőzést biztosították.

A robbanásveszélyes osztályba tartozó anyagot, valamint az I-III. tűzveszélyességi fokozatú folyadékot csak zárt csomagolásban, edényben szabad tárolni, szállítani és forgalomba hozni.

A robbanásveszélyes osztályba tartozó anyag, valamint az I-III. tűzveszélyességi fokozatú folyadék egyedi és gyűjtőcsomagolásán – ha jogszabály ettől eltérően nem rendelkezik – az anyag robbanásra vagy heves égésre való hajlamát szövegesen vagy piktogrammal kell jelölni. A jelölést a gyártó vagy a csomagoló, a kiszerelő vagy a forgalomba hozó, valamint – a felhasználáshoz külföldről közvetlenül érkező anyag, I-II. tűzveszélyességi fokozatú folyadék esetében – a felhasználó szervezet köteles elvégezni.

Robbanásveszélyes osztályba tartozó anyag nem tárolható tetőtérben, pinceszinti helyiségben, továbbá 300 liter vagy 300 kg mennyiség felett egyéb, nem tárolásra tervezett helyiségben.

Padlástérben robbanásveszélyes osztályba tartozó anyag és I-III. tűzveszélyességi fokozatú folyadék és gáz nem tárolható. Egyéb szilárd anyag csak olyan módon és mennyiségben helyezhető el, hogy azok a tetőszerkezet, valamint a kémény megközelítését ne akadályozzák, szükség esetén eltávolíthatók legyenek a tetőszerkezet éghető anyagú elemeitől, és a kéménytől legalább 1 méter távolságra helyezkedjenek el.

Huzamos tartózkodásra szolgáló helyiségekben és a gépjárműtárolókban gázpalackot tárolni tilos.

Többszintes lakóépületben – az egy lakóegységet tartalmazó lakóépületek kivételével – lakóegységenként nem használható vagy tárolható egynél több propán-bután gázpalack.

Gázpalack használata és tárolása tilos olyan földszintesnél magasabb építményben, ahol az esetleges gázrobbanás a tartószerkezet összeomlását idézheti elő.

3.4.8 Tűzoltási út, terület és egyéb utak

A létesítmény közlekedési, tűzoltási felvonulási útvonalait, területeit, valamint vízszerzési helyekhez vezető útjait állandóan szabadon és olyan állapotban kell tartani, amely alkalmas a tűzoltó gépjárművek közlekedésére és működtetésére.

Az építményben, helyiségben és szabadtéren a villamos berendezés kapcsolója, a közmű nyitó- és zárószerkezetének, a tűzjelző kézi jelzésadójának, a nyomásfokozó szivattyúnak, valamint hő- és füstelvezető kezelőszerkezetének, nyílásainak, továbbá a tűzvédelmi berendezés, felszerelés és készülék hozzáférésének, megközelítésének lehetőségét állandóan biztosítani kell, azokat eltorlaszolni még átmenetileg sem szabad.

Az épületek menekülésre számításba vett közlekedőin, lépcsőházaiban robbanásveszélyes és tűzveszélyes osztályba tartozó anyagok nem helyezhetőek el. Ez alól kivételt képeznek a beépített építési termékek és biztonsági jelek, valamint azok az installációk, dekorációk, szőnyegek, falikárpitok és egyéb, nem tárolásra szolgáló tárgyak, amelyek az elhelyezéssel érintett fal vagy a padló felületének szintenként legfeljebb 15%-át fedik le.

Füstmentes lépcsőházban nem helyezhető el robbanásveszélyes és tűzveszélyes osztályba tartozó anyag.

A menekülésre számításba vett közlekedőkben, nem füstmentes lépcsőházakban és a pinceszinti helyiségekben elhelyezett installációk, dekorációk, anyagok a hő- és füstelvezetés hatékonyságát nem ronthatják.

Épületek menekülési útvonalai nem szűkíthetők le.

3.4.9 Szellőztetés

Olyan tevékenység, amelynek végzése során robbanásveszély alakulhat ki, csak hatékony szellőztetés mellett végezhető.

Ha a robbanásveszélyes osztályba tartozó anyag jelenléte során vagy ahol robbanásveszélyes és tűzveszélyes osztályba tartozó anyag lerakódásával számolni lehet, a szellőztető berendezéseket a gyártó által meghatározott rendszerességgel tisztítani kell.

A szellőztető rendszer nyílásait eltorlaszolni tilos.

A hő- és füstelvezető rendszer – általános célú – szellőztetésre igénybe vehető, ha a szellőztetés révén a hő- és füstelvezető rendszerben éghető anyag megjelenésével, lerakódásával, kiválásával nem lehet számolni.

A 14 méternél magasabban lévő legfelső használati szinttel rendelkező lakóépület központi szellőző rendszerét, valamint étterem konyhai szellőző (szagelszívó) rendszerét a gyártó által meghatározott rendszerességgel, annak hiányában lakóépületben 3 évente, étterem rendeltetés estében félévente tisztítani és annak elvégzését írásban igazolni kell.

3.4.10 Csatornahálózat

Robbanásveszélyes és tűzveszélyes osztályba tartozó gázt, gőzt vagy I-II. tűzveszélyességi fokozatú folyadékot, az ilyen anyagot oldott állapotban tartalmazó szennyvizet, valamint vízzel vegyi reakcióba lépő, robbanásveszélyes vagy tűzveszélyes osztályba tartozó gázt fejlesztő anyagot a közcsatornába vagy a szikkasztóba bevezetni tilos.

Abban a létesítményben, ahol a szenny- és csapadékvíz I-II. tűzveszélyességi fokozatú folyadékot tartalmazhat, a csatornahálózatot berobbanás ellen – az üzemeltetés zavartalanságának biztosításával – vízzárral szakaszokra kell bontani.

3.4.11 Gépi berendezés

Kizárólag olyan erő- és munkagép helyezhető el és használható, amely rendeltetésszerű használata esetén környezetére gyújtási veszélyt nem jelent.

Robbanásveszélyes zónában csak robbanásbiztos erő- és munkagép, készülék, eszköz helyezhető el és használható.

A pinceszinti helyiségben, térben, ahol a 0,8-nál nagyobb relatív sűrűségű tűz- vagy robbanásveszélyes gáz vagy gőz jelenlétével lehet számolni, csak olyan gép és berendezés, eszköz helyezhető el, amely a környezetére tűz- és robbanásveszélyt nem jelent.

Azoknál a gépeknél, amelyeknél a hőfejlődés vagy a nyomás emelkedése tüzet vagy robbanást idézhet elő, a technológiai szabályozó berendezéseken túl olyan korlátozó berendezést kell alkalmazni, amely a gép működését és a hőmérséklet vagy nyomás további emelkedését – technológiai utasításban meghatározott biztonsági határérték elérésekor – megszünteti.

Ha a gépbe jutó idegen anyag tüzet vagy robbanást okozhat, gondoskodni kell a bejutás megakadályozásáról.

A forgó, súrlódó gépalkatrésznél és tengelynél a berendezésre és környezetére tűzveszélyt jelentő felmelegedést meg kell előzni.

A tűzveszélyes gépeket a gyártó, külföldi termék esetében a forgalomba hozó a biztonságos használatra vonatkozó technológiai, és kezelési utasítással köteles ellátni.

3.4.12 Villamos berendezés

Csak olyan villamos berendezés használható, amely rendeltetésszerű használata esetén a környezetére nézve gyújtásveszélyt nem jelent.

A villamos gépet, berendezést és egyéb készüléket a tevékenység befejezése után ki kell kapcsolni. Nem vonatkozik ez az előírás azokra a készülékekre, amelyek rendeltetésükből következően folyamatos üzemre lettek tervezve. Ezen alcím szempontjából kikapcsolt állapotnak számít az elektronikai, informatikai és hasonló készülékek készenléti állapota is.

A villamos gépet, berendezést és egyéb készüléket használaton kívül helyezésük esetén a villamos tápellátásról le kell választani.

Az épület átalakítása, felújítása, átépítése, a kijárati útvonalak időleges vagy tartós használaton kívül kerülése esetén a téves jelzést adó menekülési jelek működését szüneteltetni kell. Ha a biztonsági jel kikapcsolt állapotában is hordoz információt, az ne legyen látható.

3.4.13 Lakó- és szállásépületek

Az épületben éghető anyag olyan mennyiségben és módon nem tárolható, a rendeltetéshez alkalomszerűen kapcsolódó tevékenységek kivételével olyan tevékenység nem folytatható, amely a rendeltetésszerű használattól eltér, tüzet vagy robbanást okozhat.

3.4.14 Járművek

A járművön a vonatkozó jogszabály szerint elhelyezett tűzoltó készüléknek állandóan hozzáférhetőnek és vontatás esetén a vontató és a szállítmány tűzvédelmére egyaránt felhasználhatónak kell lennie.

Gépjárműtároló helyiségben vagy tárolóhelyen üzemanyagot, éghető folyadékot, gázt lefejteni, a gépjárművet üzemanyaggal feltölteni, tűzveszéllyel járó tevékenységet, továbbá a gázüzemanyag-ellátó berendezésen javítást végezni tilos.

3.4.15 Tárolás lakásban és garázsban

Többlakásos épületben lévő lakásban legfeljebb 10 liter I-II. tűzveszélyességi fokozatú folyadék, valamint robbanásveszélyes osztályú aeroszol és legfeljebb 30 liter III. tűzveszélyességi fokozatú folyadék tárolható.

Önálló, egylakásos lakóépületben legfeljebb 20 liter I-II. tűzveszélyességi fokozatú folyadék valamint robbanásveszélyes osztályú aeroszol és legfeljebb 60 liter III. tűzveszélyességi fokozatú folyadék tárolható.

Lakóépülethez, lakórendeltetésű épületrészhez tartozó gépkocsitároló-helyiségben a gépkocsikba épített üzemanyagtartályon kívül

- parkolóállásonként és
- tárolóhelyiségenként

legfeljebb 5 liter, a gépkocsi vagy más robbanómotoros gép üzemeltetéséhez és a háztartásban használatos éghető folyadék tárolható.

Az előző bekezdésben foglaltaktól eltérő gépjárműtároló helyiségben vagy tárolóhelyen éghető folyadék, éghető gáz – a gépjárműbe épített üzemanyagtartály kivételével – nem tárolható.

3.5 Ellenőrzés, karbantartás, felülvizsgálat

Az üzemeltető köteles az érintett műszaki megoldás üzemeltetői ellenőrzéséről, időszakos felülvizsgálatáról, karbantartásáról a 18. mellékletben foglalt táblázatban meghatározott módon és gyakorisággal, valamint a javításáról szükség szerint gondoskodni.

Az üzemeltető a működőképességet kedvezőtlenül befolyásoló körülményt és annak tudomásulvételét a működésképtelenség megállapítását tartalmazó iraton aláírásával és az aláírás dátumának feltüntetésével igazolja.

Az üzemeltető köteles az érintett műszaki megoldás rendkívüli felülvizsgálatáról és a hibák kijavításáról az annak elvégzésére okot adó körülmény vagy hiányosság tudomására jutása után azonnal, egyéb esetben legfeljebb 10 munkanapon belül gondoskodni, ha

- az érintett műszaki megoldás nem töltötte be tűzvédelmi rendeltetését tűzeset, tűzriadó gyakorlat vagy egyéb esemény során vagy
- az érintett műszaki megoldás nem alkalmas a tűzvédelmi rendeltetésének megfelelő működésre.

Az üzemeltetői ellenőrzést, az időszakos felülvizsgálatot, a karbantartást és a javítást el kell végezni és annak eredményét írásban kell dokumentálni.

Az üzemeltetői ellenőrzés, az időszakos és a rendkívüli felülvizsgálat, a karbantartás és a javítás során figyelembe kell venni az érintett műszaki megoldás gyártójának vonatkozó előírásait.

4. Tűzoltó készülékek

4.1 Hordozható és szállítható tűzoltó készülékek

A tűzoltó készülék egy olyan készülék, amelyből az oltóanyagot nyomás hatására, irányíthatóan lehet kilövellni.

Fajtái:

- Hordozható tűzoltó készülék: kézzel szállítható és működtethető, össztömege legfeljebb 20 kg;
- Szállítható tűzoltó készülék: kézzel szállítható és működtethető**,** össztömege nagyobb mint 20 kg.

Oltóanyag típusok szerint lehetnek:

- vízalapú tűzoltó készülékek, habot és nedves vegyi anyagot is beleértve (normál és fagyállós kivitelű);
- porral oltó tűzoltó készülék;

- szén-dioxiddal oltó készülék;
- halonnal oltó tűzoltó készülék (már csak meghatározott helyeken);
- tiszta oltóanyaggal oltó tűzoltó készülék.

4.2 Tűzosztályok

„A” tűzosztály:

Szilárd általában szerves lánggal és/vagy parázslással égő anyag (pl.: fa, papír, autógumi).

„B” tűzosztály:

Folyékony vagy cseppfolyós szilárd anyagok (olvadékok) (pl.: alkohol, benzin, bitumen).

„C” tűzosztály:

Éghető gázok tüzei (pl.: acetilén, hidrogén, PB, földgáz).

„D” tűzosztály:

Fémek, fémötvözetek tüzeihez (nátrium, magnézium).

„F” tűzosztály:

Olajok és zsírok tüzeire (növényi és állati).

4.3 Tűzoltó készülékek használati módja

A porral oltó tűzoltó készülék biztosítószegét ki kell húzni, majd a készülékkel a tüzet megközelíteni. A tűz oltásához a tömlőt az egyik kézzel a tűz felé kell irányítani, majd a másik kézzel a szelepkart lenyomni. Az oltás során ügyelni kell arra, hogy az oltóport nem az égő anyag felületére, hanem a lángzónába juttassuk, felülről lefelé lassan haladva, vízszintes irányban is mozgatva ezzel betakarva a tüzet.

A szén-dioxiddal oltó tűzoltó készüléknél a biztosítószeget ki kell húzni, és a lövőkét a tűz irányába irányítani, majd a nyomókart lenyomni. A lövőkét kizárólag a markolatnál szabad megfogni, a tölcsér érintése fagyási sérülést okozhat. Zárt térben való alkalmazásánál ügyelni kell arra, hogy a szén-dioxid az oxigént kiszorítja, ami fulladást okozhat.

4.4 Tűzoltó készülék, felszerelés

Tűzoltó készülékek esetében az oltásteljesítményekhez tartozó oltóanyagegység-mennyiségeket az OTSZ 16. mellékletében foglalt 1. táblázat tartalmazza [OTSZ 204. § (1)].

Abban az esetben, ha egy önálló rendeltetési egységben A és B osztályú tüzek is előfordulhatnak és a készenlétben tartott tűzoltó készülék olyan A és B osztályú tűz oltására alkalmas, melyekhez különböző oltóanyag-egységek tartoznak, akkor a kisebb oltóanyag-egységet kell figyelembe venni.

Tűzoltó készüléket kell készenlétben tartani

- az önálló rendeltetési egységekben legalább szintenként,

- ahol az OTSZ előírja és
- jogszabályban meghatározott esetekben

az OTSZ 16. mellékletében foglalt 2. táblázat szerint.

Ha jogszabály másként nem rendelkezik, nem kell tűzoltó készüléket elhelyezni a lakás vagy nem kereskedelmi szálláshelyként működő üdülő céljára szolgáló építményekben, tűzszakaszokban és a hozzájuk tartozó szabad területeken, kivéve a lakóépületekben kialakított egyéb rendeltetésű helyiségeket, amelyek tekintetében – gazdálkodó vagy rendeltetési egységenként – az OTSZ 204. § (1) bekezdésben foglaltakat kell alkalmazni.

A tűzvédelmi hatóság az OTSZ 204. § (1) bekezdésben meghatározottakon túl további tűzoltó készülékek, eszközök, felszerelések és anyagok elhelyezését is előírhatja.

A tűzoltó-technikai terméket jól láthatóan, könnyen hozzáférhetően, úgy kell elhelyezni, hogy a tűzoltó készülék a legkedvezőtlenebb helyen keletkező tűz oltására a legrövidebb idő alatt felhasználható legyen, és állandóan használható, üzemképes állapotban kell tartani.

Legalább 2 kg töltettömegű, vízalapú tűzoltó készülékek esetén legalább 2 l töltettérfogatú tűzoltó készülékeket kell készenlétben tartani.

4.5 Tűzoltó készülékek ellenőrzése és karbantartása

Az OTSZ szerint tűzoltó készülék karbantartását kizárólag a jogszabályi feltételeknek megfelelő, a hatóság által nyilvántartásba vett karbantartó szervezet vagy az ilyen karbantartó szervezettel szerződéses jogviszonyban álló felülvizsgáló végezheti.

Tűzoltó készülék karbantartását az arra vonatkozó, érvényes tűzvédelmi szakvizsga-bizonyítvánnyal rendelkező karbantartó személy végezheti.

A készenlétben tartó vagy képviselője rendszeresen, legalább negyedévente ellenőrzi, hogy a tűzoltó készülék:

- az előírt készenléti helyen van-e,
- rögzítése biztonságos-e,
- látható-e,
- magyar nyelvű használati utasítása a tűzoltó készülékkel szemben állva olvasható-e,
- használata nem ütközik-e akadályba,
- valamennyi nyomásmérő vagy jelző műszerének jelzése a működési zónában található-e,
- hiánytalan szerelvényekkel ellátott-e,
- fém vagy műanyag plombája, zárópecsétje, karbantartást igazoló címkéje, a karbantartó szervezet OKF azonosító jele sértetlen-e,
- karbantartása esedékes-e,
- készenléti helyét jelölő biztonsági jel látható, felismerhető-e és
- állapota kifogástalan, üzemszerű-e.

A vizsgálatot a jogszabályi feltételeknek megfelelő, a hatóság által nyilvántartásba vett karbantartó szervezet vagy az ilyen karbantartó szervezettel szerződéses jogviszonyban álló felülvizsgáló is végezheti.

Ha a készenlétben tartó az ellenőrzés során hiányosságot észlel, gondoskodik annak megszüntetéséről.

A 3 hónapot a tűzvédelmi hatóság döntése esetén 1 hónapra kell lerövidíteni, ha azt környezeti körülmény vagy egyéb veszély indokolja.

A készenlétben tartó gondoskodik a készenlétben tartott tűzoltó készülékek OTSZ 18. mellékletében foglalt táblázatban meghatározott időközönkénti karbantartásáról, a részben vagy teljesen kiürült, kiürített tűzoltó készülékek újratöltéséről.

A ciklusidők számítása alapkarbantartás esetében a legutolsó karbantartástól, első alapkarbantartás esetén a gyártási vagy végellenőrzési időponttól, közép- és teljes körű karbantartás esetében a tűzoltó készüléken feltüntetett gyártási időponttól történik. Ha gyártási időpontként csak az év van feltüntetve, az adott év január 31., ha a gyártás éve és negyedéve van jelölve, az adott negyedév első hónapjának utolsó napja a gyártási időpont.

A tűzoltó készülékekről a készenlétben tartó az általa végzett ellenőrzésekről, valamint a tűzoltó készülék karbantartásokról tűzvédelmi üzemeltetési naplót vezet, mely tartalmazza:

- a létesítmény nevét és címét,
- a tűzoltó készülékek típusjelét,
- a tűzoltó készülékek egyértelmű azonosítását készenléti hely vagy a tűzoltó készülék gyártási száma megadásával,
- a tűzoltó készülékek ellenőrzésének vagy karbantartásának fokozatát (készenlétben tartó általi ellenőrzés, alapkarbantartás, középkarbantartás, teljes körű karbantartás) és dátumát,
- a tűzoltó készülékek ellenőrzését vagy karbantartását végző személy nevét és aláírását.

A szén-dioxiddal oltó és a hajtóanyagpalack kivételével a tűzoltó készülékek és alkatrészek élettartama nem haladhatja meg a 20 évet.

A 25 kg és az annál nagyobb töltettömegű tűzoltó készülék a gyártást követő 20 év után a tűzvédelmi szakértői névjegyzékben tűzoltó készülék szakértői területen szereplő személy által kiadott szakvélemény birtokában tartható készenlétben. Az élettartam a 20. évtől számítva kétszer öt évvel hosszabbítható meg.

A tűzoltó készülékek selejtezéséről a tulajdonos gondoskodik.

Tűzoltó készülékek karbantartási ciklusideje OTSZ, valamint a Felülvizsgálat és karbantartás Tűzvédelmi Műszaki Irányelv alapján:

Alapkarbantartás: 1 év (1 hónap tűrés).

Középkarbantartás: A tűzoltó készülék gyártási dátumától számított 5. és 15. évben (2 hónap tűrés).

Teljes körű karbantartás: A tűzoltó készülék gyártási dátumától számított 10., az OTSZ 265. § (2) bekezdése szerinti tűzvédelmi szakértői hosszabbítás esetén a 20. és a 25. évben történik. Kivételt képeznek a szén-dioxiddal oltó tűzoltó készülékek, amelyek teljes körű karbantartás a következők szerint történik:

- A 2004. május 1-je előtt gyártott szén-dioxiddal oltó tűzoltó készülékek esetében a 35/2014 (XI.19.) NGM rendelet értelmében a 10 éves ciklusidejű teljes körű karbantartáson túl 5 évente nyomáspróba kötelezettség van.
- A 2004. május 1-je után gyártott, CE jellel rendelkező tűzoltó készülékek esetében akkor kell 10 évnél sűrűbb ciklusidővel nyomáspróbázni, ha a gyártó ezt kifejezetten előírja (2/2016. (I. 05.) NGM rendelet).

50/2011. (XII. 20.) BM rendelet 9. melléklete:

Tűzoltó készülékek karbantartásának ciklusideje

	A	B	C	D	E
1	A tűzoltó készülék típusa	Alap-karbantartás[1]	Közép-karbantartás[2]	Teljes körű karbantartás[2]	A tűzoltó készülék élettartama[4]
2	Porral oltó, vizes oltóanyag bázisú habbal és vízzel oltó	1 év	5 és 15 év	10 év	20 év
3	Törőszeges porral oltó[3]	1 év	15 év	10 év	20 év
4	Gázzal oltó	1 év	-	10 év	20 év
5	Valamennyi szén-dioxiddal oltó	1 év	-	10 év	A vonatkozó műszaki követelmény szerint
6	Az MSZ 1040 szabványsorozat alapján gyártott tűzoltó készülék (szén-dioxiddal oltó kivételével)	hat hónap	-	5 év	20 év, de legkésőbb 2014. 12. 31-ig

[1] A kötelező karbantartási ciklusok tűrési ideje 1 hónap

[2] A kötelező karbantartási ciklusok tűrési ideje 2 hónap.

[3] Az eredetileg zárt (törőszeges) porral oltó tűzoltó készülékeket - újratöltésre - vissza kell juttatni a gyártóhoz

[4] Az Országos Tűzvédelmi Szabályzat 265. § (2) bekezdését is figyelembe kell venni.

5. Tűzvédelmi szakvizsga

5.1 Hegesztők és az építőipari tevékenység során nyílt lánggal járó munkát végzők

A tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett foglalkozási ágakról, munkakörökről, a tűzvédelmi szakvizsgával összefüggő oktatásszervezésről és a tűzvédelmi szakvizsga részletes szabályairól szóló 45/2011. (XII. 7.) BM rendelet szerint a hegesztők, valamint az építőipari tevékenység során nyílt lánggal járó munkát végzők részére érvényes tűzvédelmi szakvizsga szükséges. Szakvizsgával kell rendelkeznie annak a személynek is, aki ezt a tevékenységet közvetlenül irányítja.

Szakvizsgával összefüggő oktatásszervező (a továbbiakban: oktatásszervező) az a jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet vagy egyéni vállalkozó lehet, amely a tűzvédelmi szakvizsgára történő felkészítést és a szakvizsgáztatást szervezi, a tűzvédelmi szakvizsgához szükséges oktatási segédanyaggal és oktatási tematikával rendelkezik és azt az oktatáshoz biztosítja. Az oktatási tematika és az oktatási segédanyag a szakvizsga típusához igazodó, törzsanyagon alapuló szakszerű és aktuális ismereteket tartalmazza.

Szakvizsgáztatásra az jogosult, aki a felsőoktatásról szóló törvényben meghatározott felsőoktatási intézményben szerzett felsőfokú végzettséggel és legalább középszintű tűzvédelmi szakmai képesítéssel, továbbá tűzvédelmi szakterületen a szakmai képesítés megszerzésétől számított legalább ötéves szakmai gyakorlattal rendelkezik.

A szakvizsgabizottság elnöke nem működhet közre közeli hozzátartozójának, valamint az ugyanannál a munkáltatónál alkalmazásban álló szakvizsgázónak a szakvizsgáztatásában, valamint egyéb olyan esetekben, ahol az elfogulatlan szakvizsgáztatás tőle nem várható el. A szakvizsgabizottság tagja nem lehet a szakvizsgabizottság elnökének közeli hozzátartozója, alkalmazottja vagy beosztottja.

A kizárási okot a szakvizsgabizottság tagjának, elnökének, vagy a szakvizsgázónak a szakvizsga előtti nyolc napig kell bejelentenie az oktatásszervezőnek. Az oktatásszervező módosított összetételű szakvizsgabizottság felkérésével köteles az összeférhetetlenségi okot megszüntetni.

Szakvizsgára az a személy bocsátható, aki az oktatási tematika szerint megtartott felkészítő tanfolyamon vagy továbbképzésen részt vett.

Hegesztők és az építőipari tevékenység során nyílt lánggal járó munkát végzők esetében képesítési előfeltétel nincs.

A szakvizsga elméleti részből áll. Az elméleti vizsga minden esetben írásbeli részből áll, melyet abban az esetben követ szóbeli rész, amennyiben a vizsgázó az írásbeli vizsgán 50–89% közötti arányban adott helyes választ. Amennyiben a vizsgázó legalább 90%-os arányban helyes választ adott, nem kötelező szóbeli vizsgát tennie, a vizsga sikeresnek minősül. Amennyiben a vizsgázó 50% alatti arányban adott helyes választ, a vizsga sikertelennek minősül.

A sikeres szakvizsgáról az oktatásszervező a 45/2011. (XII. 7.) BM rendelet 2. melléklete szerinti bizonyítványt állít ki, ami a szakvizsga napjától számított öt évig érvényes.

Sikertelen szakvizsga esetén az oktatásszervező – a felkészítő tanfolyam vagy továbbképzés újbóli elvégzésének kötelezettsége nélkül – biztosítja a szakvizsga megismétlését.

A bizonyítvány érvényességének lejárta előtt ismételt szakvizsga tehető a szakvizsga törzsanyagában meghatározott óraszámú felkészítő továbbképzés elvégzésével. Amennyiben a szakvizsga-bizonyítvány lejár, a felkészítő tanfolyamot ismételten el kell végezni.

A szakvizsgára bocsáthatóság szakképzettségre, gyakorlatra vonatkozó feltételeit az oktatásszervező a szakvizsgára felkészítő képzésre és a szakvizsgára való jelentkezés során ellenőrzi.

A munkáltató a szakvizsgára kötelezett foglalkozási ágakról és munkakörökről, valamint a szakvizsgára kötelezett személyekről kimutatást vezet.

Ha a külön jogszabály szerint érvénytelennek minősülő bizonyítvány visszavonásra kerül, akkor az ismételt szakvizsgára bocsáthatóság feltétele a felkészítő tanfolyam újbóli elvégzése.

Ha a bizonyítvány érvénytelenségét a tűzvédelmi hatóság az oktatásra vagy a szakvizsgáztatásra vonatkozó előírások súlyos megsértése miatt állapította meg, akkor a felkészítő tanfolyam elvégzésére kötelezett a szakvizsgára felkészítő képzést és a vizsgát, annál az oktatásszervezőnél, amely a külön jogszabály alapján érvénytelennek minősülő bizonyítványt kiállította díjmentesen végezheti el. Amennyiben a szakvizsgára felkészítő képzést és vizsgát más oktatásszervezőnél végzi, a külön jogszabály alapján érvénytelennek minősülő bizonyítványt kiállító oktatásszervező köteles a képzés és vizsga költségeit megtéríteni.

5.2 Valamennyi tűzvédelmi szakvizsgához kötött foglalkozási ág és munkakör

1. Hegesztők és az építőipari tevékenység során nyílt lánggal járó munkát végzők.

2. Az Országos Tűzvédelmi Szabályzat szerint robbanásveszélyes osztályba tartozó anyagoknak bármely időpontban 300 kg tömegmennyiséget meghaladó mennyiségű tárolását vagy 100 kg tömegmennyiséget meghaladó mennyiségű ipari vagy szolgáltatás körébe tartozó feldolgozását, technológiai felhasználását végzők.

3. Éghető gáz lefejtését, töltését, kiszolgálását, továbbá autógáz kiszolgálását végzők.

4. Tűzgátló, füstgátló nyílászáró-szerkezetek beépítését, felülvizsgálatát, karbantartását, javítását végzők.

5. Tűzoltó-vízforrások felülvizsgálatát végzők.

6. Pirotechnikai szakbolti eladók, raktárkezelők, terméküzemeltetők, anyag- és termékgyártás-vezetők.

7. Tűzoltó készülékek karbantartását végzők.

8. Beépített tűzjelző berendezések kivitelezését, karbantartását, javítását, telepítését, felülvizsgálatát végzők.

9. Beépített tűzoltó berendezések kivitelezését, karbantartását, javítását, telepítését, felülvizsgálatát végzők.

10. Beépített tűzjelző berendezéseket tervezők, a kivitelezésért felelős műszaki vezetők, valamint az üzembe helyező mérnökök.

11. Beépített tűzoltó berendezéseket tervezők, a kivitelezésért felelős műszaki vezetők, valamint az üzembe helyező mérnökök.

12. Tűzállóságot növelő bevonati rendszerek alkalmazását, karbantartását végzők.

13. Beépített hő- és füstelvezető rendszerek telepítését, felülvizsgálatát, karbantartását, javítását végzők.

14. Erősáramú berendezések időszakos felülvizsgálatát végzők.

15. Tűzgátló tömítések beépítését, felülvizsgálatát, karbantartását, javítását végzők.

16. Tűzállóságot növelő burkolatok beépítését, karbantartását végzők.

6. Hegesztés szabályai

6.1 Hegesztési Biztonsági Szabályzat hatálya

A hegesztéssel kapcsolatos alapvető szabályokat a Hegesztési Biztonsági Szabályzat kiadásáról szóló 143/2004. (XII. 22.) GKM rendelet tartalmazza.

A Szabályzat hatálya a fémek kötő- és felrakó hegesztő eljárásait, termikus vágását és darabolását, mindezek kézi- és gépesített változatait (a továbbiakban: hegesztés) alkalmazó gazdálkodó szervezetekre terjed ki, ahol a hegesztő tevékenységet szervezett munkavégzés keretében végzik.

A Szabályzat előírásait alkalmazni kell az egyéni és társas vállalkozásoknál, kutatóhelyek hegesztő laboratóriumaiban, az oktatási intézmények hegesztő tanműhelyeiben, a hegesztő képző-, képesítő és minősítő bázisokon a hegesztést ismertető bemutatóknál is.

Nem tartozik a Szabályzat hatálya alá:

- a műanyaghegesztés,
- a víz alatti hegesztés,
- a műszeriparban használatos kézi ellenállás-hegesztés,
- a barkácshegesztés.

6.2 Fogalmak

Hegesztés: Munkadarabok egyesítése hővel, nyomással vagy mindkettővel, amelynek során az anyagok természetének megfelelő fémes kapcsolata jön létre, illetve a termikus vágás és darabolás.

Sajtoló hegesztés: A hegesztendő darabok nagy nyomással vagy ütéssel történő egyesítése úgy, hogy az érintkező fémesen tiszta felületek hozaganyag nélkül összehegednek.

Ömlesztő hegesztés: A kötés a hegesztendő anyagok összeolvasztása és a varratanyag kikristályosodása következtében alakul ki.

Hegesztő munkahely: A hegesztéssel rendszeresen vagy alkalomszerűen foglalkozó gazdálkodó szervezet által létesített, e tevékenység céljára kialakított hely. A hegesztő munkahely lehet telepített vagy nem telepített.

Telepített munkahely: Hegesztés céljára létesített, helyhez kötött, általában zárt (műhely jellegű) munkahely.

Nem telepített munkahely: Hegesztés céljára ideiglenesen kialakított munkahely.

Gázforrás: Gázpalack, gázpalack-telep, gázpalack-köteg, gáztartály, acetilénfejlesztő készülék.

Gázpalack: A Gázpalack Biztonsági Szabályzat 2.1. pont szerint.

Gázpalack-telep: Változó számú – központi nyomásszabályozóval felszerelt – palackból összeállított gázforrás.

Gázpalack-köteg: Szállítókeretbe foglalt, meghatározott számú palackból álló, központi szeleppel szerelt gázforrás.

Gáztartály: Telepített, folyékony és/vagy gáz halmazállapotú anyag tárolására alkalmas tölthető gáztároló.

Acetilénfejlesztő készülék: Kalciumkarbid és víz reakciójának létrehozására szolgáló nyomástartó berendezés.

Biztonsági szerelvény: A gázforrást, a gázellátó rendszert, a hegesztő felszerelést, illetve a hegesztőt a rendszer üzemzavarainak következményeitől védő szerelvény.

Hegesztő áramforrás: Áramot és feszültséget szolgáltató berendezés, amely rendelkezik ívhegesztéshez és rokon eljárásaihoz szükséges jelleggörbével.

Hegesztő berendezés: Az adott hegesztési technológia megvalósításához szükséges eszközök összessége.

Bekapcsolási idő (BI): Az ívhegesztő áramforrások terhelhetőségének jellemző adata. Azt fejezi ki, hogy a hegesztés során mennyi a ténylegesen hegesztéssel (leolvasztással) töltött idő a teljes ciklusidőhöz viszonyítva. (Ciklusidő a leolvasztási idő és a hegesztési mellékidő – pl. salakolás, elektródacsere – összege.) BI = hegesztési idő/ciklusidő

Elektródafogó: A hegesztőelektróda befogására és az áramcsatlakozás biztosítására szolgáló, szigetelt nyelű, szabványos kivitelű szerszám.

Munkakábel (hegesztőkábel): Az áramforrást az elektródafogóval összekötő szabványos vezeték.

Testkábel (visszavezetőkábel): A hegesztendő tárgyat és az áramforrást összekötő vezeték.

Hegesztő traktor: A fedettívű hegesztéshez használt, rászerelt huzaladagolóval, hegesztőfejjel, fedőpor-tartállyal ellátott önjáró szerkezet.

Hegesztőfej: A hegesztőhuzalt a hegfürdőbe vezető és az áramcsatlakozást biztosító szerkezet.

Ponthegesztő fogó: Mozgatható, kéziszerszám jellegű ponthegesztő szerkezet.

Nyílt ív: A hegesztési folyamat alatt az ív látható, a fény- és hőhatás a környezetet közvetlenül éri.

Fedett ív: Az ív porréteg alatt ég, nem látható, fényhatás a környezetet nem terheli.

Villamos ívhegesztés fokozottan veszélyes környezete:

- szűk tér különösen, ha a falak vezetőképesek,
- olyan hely, ahol a mozgás lehetősége a vezetőképes tárgyak közelében korlátozott,
- nedves vagy meleg munkahely,
- tartályok belseje.

Szűk, zárt, kis légterű tér: Az a zárt tér, amely kisebb 100 m^3-nél, vagy valamelyik mérete (magasság, szélesség, hossz, átmérő) kisebb 2 m-nél.

Hegesztő: A vonatkozó jogszabályban meghatározott képesítéssel rendelkező személy.

Hegesztés irányító: Legalább középfokú gépész szakirányú képesítéssel és legalább 5 éves hegesztési szakmai gyakorlattal rendelkező személy.

Kifúvatás: A tömlő üzemi nyomáson néhány másodperc időtartamú átöblítése a tömlőben vezetendő gázzal.

Gázhegesztő készülékek üzemzavarai:

- *Visszavágás:* a gázkeverék robbanásszerű (gyors) visszaégése durranó hang kíséretében, majd a láng újra begyullad a kilépő nyíláson. Pattogó hang mellett ismétlődhet.
- *Visszaégés:* a gázkeverék áramlási sebessége kisebb az égési sebességnél, ezért a láng visszahúzódik az égőszárba, és sípoló hang kíséretében belül ég.
- *Visszacsapás:* a visszaégés átterjed az injektoron, illetve keverőkamrán, és behatol a kisebb nyomású gázvezetékbe.
- *Visszaáramlás:* a nagyobb nyomású gáz behatol a kisebb nyomású gáz vezetékébe.

6.3 Hegesztés általános követelményei

Hegesztő munkahelyen hegesztő tevékenységet csak akkor szabad végezni, ha az kielégíti a Hegesztési Biztonsági Szabályzat követelményeit, és a hatályos környezetvédelmi, egészségügyi, kémiai egyéb biztonsági és tűzvédelmi előírásokat.

Magánszemélyeknél nem telepített munkahelyen történő munkavégzéskor a munka biztonságos elvégzéséért, a tűzvédelmi, a környezetvédelmi, a munkavédelmi, a kémiai és az egyéb biztonsági előírások betartásáért a hegesztő személyében felelős.

A Hegesztési Biztonsági Szabályzat előírásainak figyelembevételével a munkáltatónak gondoskodnia kell különösen:

- a hegesztő munkahely biztonságos üzemeltetéséről,
- a munkavállalók egészségvédelméről,
- a hegesztő munkahelyekre történő belépés, esetleges szükséges korlátozásáról,
- a minimális létszám meghatározásáról, illetve szükség szerint az egyedüli munkavégzés korlátozásáról,
- a személyi védőeszközök juttatásáról,
- a kollektív védőeszközök használatáról,
- a hegesztő berendezések biztonságos állapotáról,
- más munkáltató által végzett munkák koordinálásáról, a biztonságos munkafeltételek kialakításáról,
- közös légtérben több munkahelyen történő egyidejű hegesztés biztonságos feltételeinek megteremtéséről,
- a megfelelőség tanúsítására vonatkozó követelmények érvényesítéséről,
- a veszélyes külső körülmények (pl. szélsőséges időjárás) között végzett hegesztő tevékenység feltételeinek biztosításáról,
- a hegesztés során keletkező mérgező gázok, gőzök, füst és por részecskék elleni védelemről,
- a hegesztő(k) tevékenységének munkavédelmi ellenőrzéséről.

Veszélyes körülmények között hegesztési munkát csak előzetesen írásban meghatározott feltételek alapján szabad végezni.

Az írásban meghatározott feltételeknek tartalmaznia kell az egészségvédelmi és biztonsági követelményeket, így különösen:

- a környezeti hatásokkal,
- a munkavégzés biztonságával,
- a hegesztési helyzet egészségkárosító hatásainak megelőzésével, valamint
- a rendkívüli helyzetekben a veszély elhárításával kapcsolatos követelményeket.

A hegesztő munkahelyen vagy annak közelében elsősegélynyújtó felszerelést kell elhelyezni.

Minden hegesztő tevékenységet a munkáltatónak úgy kell megszerveznie, hogy a hegesztő munkahelyek sem egymást, sem a környezetet ne veszélyeztessék, ugyanakkor biztosítsák a zavartalan és biztonságos munkavégzést.

6.4 Hegesztés személyi követelményei

Hegesztést önállóan végezhet, aki

- betöltötte a 18. életévét, és
- a feladat elvégzésére a vonatkozó jogszabály szerint előzetes és időszakos munkaköri orvosi vizsgálat alapján alkalmas, és
- államilag elismert hegesztői képesítéssel és tűzvédelmi szakvizsgával rendelkezik.

Hegesztő szakmunkás tanulók, illetve különféle hegesztő eljárások gyakorlati oktatásán résztvevők csak az eljárásnak megfelelő elméleti és gyakorlati képesítéssel rendelkező személy felügyelete mellett foglalkoztathatók.

Gázpalackot és acetilénfejlesztő-készüléket az kezelhet, akivel az ehhez szükséges ismereteket a munkáltató oktatás keretében elsajátíttatta.

A hegesztő munkák irányítására az a legalább középfokú gépész szakirányú képesítéssel és legalább 5 éves hegesztési szakmai gyakorlattal rendelkező személy jogosult, akit erre a munkáltató írásban is megbízott.

6.5 Munkavégzésre vonatkozó általános magatartási szabályok

A hegesztő köteles a Hegesztési Biztonsági Szabályzat előírásain túl az általános és a helyi munkavégzésre vonatkozó munkavédelmi követelményeket, valamint a hegesztő-berendezésre vonatkozó gyártói használati utasításban foglaltakat megtartani.

A hegesztő köteles a munkahelyet, a munkaeszközöket, az egyéni védőeszközöket (ezek állapotát, használhatóságát) munkakezdés előtt – és szükség szerint közben is – ellenőrizni.

A munkahely vizsgálata során különös gonddal ellenőrizni kell:

- a közlekedési utak szabadon hagyását,
- éghető anyagok jelenlétét a közelben,
- födém/faltöréssel járó munka esetén a rések, nyílások, áttörések – éghetetlen anyagú tömítés felhasználásával történt – tömítettséget,
- robbanásveszélyes porral szennyezett környezetben a portalanítás elvégzését,
- a tűzvédelmi előírásokban rögzített tűzoltó felszerelések meglétét,
- az elszívó/szellőző segédberendezések működését,
- a munkához szükséges segédberendezések (forgatók, emelőberendezések, manipulátorok) meglétét és az előírásoknak megfelelő működését,
- ha a munkadarab méretei, alakja vagy tömege indokolja, a megfelelő alátámasztást vagy rögzítést,
- a levágásra kerülő munkadarabnak az akaratlan leesés és/vagy az eldőlés elleni biztosítását,
- az anyagtároláshoz szükséges hely meglétét,
- a figyelmeztető táblák meglétét.

Közvetlen baleseti veszély észlelése esetén a munkát azonnal abba kell hagyni, meg kell kísérelni a veszély elhárítását, és erről a munkahelyi felelős vezetőt értesíteni kell.

A munkát csak a baleseti veszély ellenőrzött megszüntetése után szabad folytatni.

Ha a tűzgyújtási engedély a hegesztő számára nem egyértelmű, akkor a pontosítást az engedély kiadójától meg kell kérni, és a hegesztést csak az egyértelmű utasítás alapján szabad végezni.

A munka befejezésekor, vagy ha a hegesztő elhagyja a munkahelyét, akkor a berendezéseket olyan állapotban kell hagyni, hogy azok ne lehessenek baleset okozói.

6.6 Szervezési követelmények

A levegőben 5 m-nél magasabbra vezetett hegesztőtömlőt tehermentesítő kötéllel kell ellátni. Az 5 m-nél magasabbra vezetéssel a hegesztőtömlőt nem szabad húzásnak kitenni.

A hegesztő tevékenység befejezése után a munkavégző a helyszínt és annak környékét tűzvédelmi szempontból köteles átvizsgálni, és minden olyan körülményt megszüntetni, ami tüzet okozhat. A munka befejezését az engedélyezőnek be kell jelenteni. Az átvizsgálás szempontjai az előző bekezdés szerint.

6.7 Öntőhegesztés (aluminotermikus hegesztés)

A hegesztő munkát csak akkor szabad végezni, ha a tűzvédelmi előírásokban meghatározott mennyiségű és fajtájú tűzoltó eszköz rendelkezésre áll és működőképes.

Termittüzet vízzel oltani tilos!

6.8 Hegesztés gázvezetéken

A robbanásveszélyt kiküszöbölő gázmentes állapotot semleges gázzal (nitrogénnel) vagy vízgőzzel való átöblítéssel kell elérni, és a csővezeték gáztömör lezárásával (pl. vakkarima, tárcsa, felfújható ballon, dugó) vagy nitrogénnel történő folyamatos átöblítéssel kell fenntartani.

Ha a csővezetéket nyomás alatt kell hegeszteni, akkor azon a szakaszon, ahol a munkát végzik, a gázszivárgást ellenőrizni kell.

6.9 Hegesztés szűk, zárt, kistérfogatú terekben

Biztosítani kell, hogy

- a keletkező gázok, gőzök koncentrációja ne haladja meg a vonatkozó jogszabályban megengedett értéket,
- gyúlékony, robbanásveszélyes, mérgező keverék ne képződhessen,
- ne alakulhasson ki oxigéndús atmoszféra.

Gázforrást, hegesztőáramforrást a munkatérbe bevinni és azt ott üzemeltetni tilos!

Mentési célra is biztosítani kell a célnak megfelelő üzemképes légzésvédő eszközt.

6.10 Hegesztés szabadban

A mindenkori időjárásnak (szél, eső, nap, hő stb.) megfelelő védelmet is biztosítani kell.

Tilos munkát végezni, ha

- a szél sebessége veszélyeztetheti a hegesztőt,
- zivatar van,
- villámlik!

7. Ömlesztőhegesztés

Az ömlesztőhegesztés végzésének feltételeiről szóló 8/2018. (VIII. 17.) ITM rendelet szerint a hegesztett szerkezet gyártása, helyszíni szerelése, átalakítása vagy javítása során ömlesztőhegesztést az a gazdálkodó szervezet végezhet, amely eleget tesz a következőkben foglalt követelményeknek.

A gazdálkodó szervezetnél olyan hegesztési felelőst kell alkalmazni, aki az MSZ EN ISO 14731 [Hegesztési felügyelet. Feladatok és felelősség] szabvány szerinti vagy azzal műszaki biztonsági szempontból egyenértékű követelmények kielégítésén túl

- független (nem alárendelt) az ömlesztőhegesztést végző szervezeti egységtől,
- rendelkezik az ömlesztőhegesztési tevékenység jellege szerinti ismereteket igazoló szakirányú képesítéssel, és
- rendelkezik legalább kétéves szakmai gyakorlattal.

A hegesztőanyagok minőségét legalább az MSZ EN 10204 [Fémtermékek. A vizsgálati bizonylatok típusai] szabvány szerinti 2.2. típusú bizonylattal vagy azzal műszaki biztonsági szempontból egyenértékű módszer alkalmazásával kell igazolni.

A gazdálkodó szervezet a tevékenységet az MSZ EN ISO 3834-2 [Fémek ömlesztőhegesztésének minőségirányítási követelményei. 2. rész: Teljes körű minőségirányítási követelmények] vagy az MSZ EN ISO 3834-3 [Fémek ömlesztőhegesztésének minőségirányítási követelményei, 3. rész: Általános minőségirányítási követelmények] szabvány szerinti követelményeknek, vagy azzal műszaki biztonsági szempontból egyenértékű követelményeknek megfelelően kell, hogy végezze.

A gazdálkodó szervezetnek az általa végzett tevékenység tekintetében kijelölt és bejelentett megfelelőségértékelő szervezet vagy akkreditált szervezet által minősített hegesztőket, forrasztókat, hegesztőgép-kezelőket kell foglalkoztatnia.

A gazdálkodó szervezetnek rendelkeznie kell az általa végzett tevékenység tekintetében kijelölt és bejelentett megfelelőségértékelő szervezet vagy akkreditált szervezet által tanúsított vagy jóváhagyott hegesztéstechnológiával.

8. Gázpalackok

8.1 Gázpalack Biztonsági Szabályzat hatálya

Az egyes szállítható nyomástartó berendezések üzemeltetésével kapcsolatos műszaki biztonsági követelményekről és a Gázpalack Biztonsági Szabályzatról szóló 35/2014. (XI. 19.) NGM rendelet tartalmazza a gázpalackokkal kapcsolatos követelményeket.

A rendelet hatálya kiterjed a 2004. május 1-jét megelőzően Magyarországon gyártott és forgalomba hozott, acél, alumínium és alumíniumötvözetű, hegesztett kivitelű ötvözetlen acél, alumínium és alumíniumötvözetű, fémből vagy kompozit szerkezettel (a külső felületen bevonattal erősített, fém vagy nemfém béléstesttel) készült gázpalackok üzemeltetésére, javítására, átalakítására, töltésére, töltetváltoztatására, szállítására, azonosítására, megjelölésére, időszakos ellenőrzésére, selejtezésére és a gázpalackok szerelvényeinek alkalmazására.

A rendelet hatálya nem terjed ki:

- a legfeljebb 0,22 liter űrtartalmú palackra,
- a legfeljebb 2 liter űrtartalmú, folyadékkal részben töltött palackra (például aeroszol),
- az erőgép indító és hajtó palackjára,
- a belenyomott gázzal működő tűzoltó készülék tartányára, valamint a halonnal oltó tűzoltó készülék szabvány szerinti tartányára,
- a hűtőberendezés (jéggyártó és hűtőgép) tartányára,
- az olyan gáz tárolására szolgáló palackra, amelynél a tárolt gáz hőmérséklete rendeltetésszerű használat mellett 50 °C fölé emelkedik,
- a szénsavas italok vagy gyógyvíz szállítására és kimérésére szolgáló palackra,
- a vízben oldott ammónia szállítására szolgáló palackra, ha az oldatban legfeljebb 35 tömegszázalék ammónia van,
- a tudományos, kutató- vagy fejlesztő intézet tulajdonában álló laboratóriumi vagy tudományos célra szolgáló palackra, ha azt az intézet saját telepén (laboratóriumában) tölti, és kizárólag tudományos (kísérleti) célra használja,
- a hajó, rakéta, légi jármű és mozgó off-shore egység speciális célra vagy meghajtásra szolgáló palackokra,
- a Magyar Honvédség használatában lévő nyomástartó berendezésekre, palackokra,
- a vasúti társaságok tulajdonában és használatában lévő palackokra,
- a katasztrófavédelmi szervek használatában lévő légzőkészülék palackokra, amelyek újratöltését és biztonsági ellenőrzését e szervek saját maguk végzik.

8.2 Fogalmak

acetilén palack (korábban: disszugáz palack): az a szeleppel felszerelt, porózus töltőanyagot és oldószert tartalmazó gázpalack, amely az oldószerben oldott acetilén gáz tárolására és szállítására szolgál, és a töltési vagy felhasználási helye nem azonos; a gázpalack legalább annyi acetilén gázt tartalmaz, amennyivel 15°C-on, atmoszferikus nyomáson telítődik az oldószer;

gázpalack: fémből vagy kompozit szerkezettel (a külső felületen bevonattal erősített, fém vagy nemfém béléstesttel) készült nyomástartó berendezés, amely sűrített, cseppfolyósított vagy nyomás alatt oldott gáz tárolására és szállítására szolgál, és a gáz töltési vagy felhasználási helye nem azonos; a palack űrtartalma legfeljebb 150 liter, hosszának a külső átmérőjéhez való aránya nem nagyobb 10-nél, és töltete sűrített, cseppfolyósított vagy nyomás alatt oldott gáz, amelynek kritikus hőmérséklete 50°C-nál kisebb, vagy gőznyomása 50°C-on nagyobb 3 bar abszolút nyomásnál;

8.3 A gázpalack azonosítására, megjelölésére és a színjelzésekre vonatkozó előírások

A gázpalackot jól olvasható és tartós megjelöléssel kell ellátni. A gázpalackon a megjelöléseket a vállrészen kell elhelyezni. Ha a rendelkezésre álló hely vagy a vállrész falvastagsága ezt nem teszi lehetővé, akkor a fenék zömített részébe vagy a gázpalackhoz forrasztott, illetve szegecselt táblára vagy a gázpalackhoz hegesztéssel rögzített védőkosáron kell a megjelöléseket elhelyezni. Teljes felületen bevont kompozit palackon a hengeres részen vagy a vállrészen, jól olvashatóan, címkén kell elhelyezni a megjelöléseket.

A megjelölésnél alkalmazandó betű- és számjeleknek 3–16 mm magasságúaknak kell lenniük.

Az üres gázpalack tömegét, táratömegét és űrtartalmát három számjegyes pontossággal kell megadni. Űrtartalomnál lefelé, a tömegértékeknél felfelé kell kerekíteni.

A gázpalackot a beütött megjelöléseken kívül el kell látni a veszélyes áruk szállítására vonatkozó hatályos előírásokban foglalt követelményeknek megfelelő azonosító számmal (UN szám) és veszélyességi bárcával.

Ipari, egészségügyi és élelmiszeripari gázok palackjainál a gázpalack váll egyik szegmensében a gyártásra, vele szemben a töltésre és a tulajdonosra vonatkozó megjelöléseket kell elhelyezni. A két szegmens között, időrendi sorrendben kell az időszakos biztonságtechnikai ellenőrzések adatait beütni.

A gázpalackot a benne tárolható gáz megjelölésére az MSZ EN 1089-3 [Szállítható gázpalackok. A gázpalackok megjelölése (az LPG kivételével). 3. rész: Színjelölés] szabvány vagy azzal egyenértékű műszaki biztonsági követelmények szerinti színjelzéssel indokolt ellátni, kivéve a cseppfolyósított szénhidrogén-gáz töltetű gázpalackokat és a tűzoltó készülékek gázpalackjait, melyekre az MSZ EN 3 [Hordozható tűzoltó készülékek] szabvány vagy azzal egyenértékű műszaki biztonsági követelmények szerinti sorozat előírásai vonatkoznak.

Alumíniumötvözetből gyártott cseppfolyósított szénhidrogén-gáz töltetű gázpalackot az MSZ EN 1089-3 szabvány vagy azzal egyenértékű műszaki biztonsági követelmények szerint meghatározott méretű két körgyűrűs színjelzéssel kell ellátni, ha $a<D/100+c$, és egy körgyűrűs színjelöléssel kell ellátni, ha $a\geq D/100+c$; ahol a: a köpeny falvastagsága mm-ben; D: a külső köpenyátmérő mm-ben; c: falvastagságpótlék, értéke 0,5 mm.

A két körgyűrű egymástól való távolsága a körgyűrű szélességével azonos és a gázpalack teljes felülete a színjelzéssel azonos színű festékkel nem festhető be.

Ha a Hatóság a gáztöltet megváltoztatását engedélyezi, akkor a csökkentett nyomás értékére és az új gáztöltetre vonatkozó megjelöléseket be kell ütni, és annak megfelelően a színjelzést meg kell változtatni. A korábbi engedélyezési nyomást, próbanyomást, üres tömeget és táratömeget, valamint az eredetileg engedélyezett töltőgáz nevét és a töltettömegét keresztbehúzott beütéssel kell érvényteleníteni.

Tulajdonosváltozás esetén a korábbi tulajdonosi jelölés betűit az eredetivel azonos mélységű és betűnagyságú 45 fokban megdöntött „l” betű beütésével oly módon kell érvényteleníteni, hogy az eredeti tulajdonos neve továbbra is olvasható legyen. A tulajdonos által adott sorszám csak abban az esetben érvényteleníthető a fenti módon, ha a gázpalack rendelkezik egyedi azonosító jellel.

8.4 Ipari gázok palackjaival kapcsolatos egyéb kötelezettségek

Amennyiben a tulajdonos vagy használó úgy ítéli meg vagy okkal feltételezi, hogy a gázpalack nem felel meg e rendelet – ideértve az időszakos biztonságtechnikai ellenőrzés követelményeit is – előírásainak, a gázpalackot mindaddig nem bocsáthatja más rendelkezésére, nem használhatja, amíg azt megfelelővé nem tették.

A tulajdonos vagy használó biztosítja, hogy – amíg a gázpalack felelősségi körében van – a raktározás vagy a szállítás körülményei nem veszélyeztetik a veszélyes áruk szállítására vonatkozó hatályos előírásokban meghatározott követelményeknek való megfelelőséget. A használó felelős azért, hogy a gázpalack használatára vonatkozó szabályokat betartsa és a gázpalackot csak vonatkozó képesítéssel rendelkező személy használja.

A tulajdonos a használónak csak olyan gázpalackot adhat át, amely az a veszélyes áruk szállítására vonatkozó hatályos előírásokban foglalt előírásoknak és az e rendeletben megállapított követelményeknek megfelel.

A tulajdonos a gázpalack tulajdonjogát a jelének a gázpalackon való elhelyezésével jelzi. Tulajdonosi jelölés elhelyezését

- a gázpalacknak az e rendelet hatálybalépését követő első töltését megelőzően a tulajdonos kezdeményezésére, valamint
- tulajdonosváltás esetén a régi tulajdonos vagy jogutód kezdeményezésére kell elvégezni.

A tulajdonosi jelölés beütését a tulajdonos csak karbantartó gazdálkodó szervezettel végeztetheti el. Tulajdonosváltás esetén a régi tulajdonosi jelölés betűit áthúzással maradandóan, de továbbra is olvasható módon érvényteleníteni kell.

A gázpalack csak a tulajdonos engedélyével tölthető. Töltő gazdálkodó szervezet saját tulajdonú gázpalackot és megbízás alapján tisztázott tulajdonjogú gázpalackot tölthet.

Már alkalmazásban lévő tulajdonosi jelölések Hatóságnak történő bejelentésére a tulajdonos köteles, az újonnan alkalmazott tulajdonosi jelölések Hatóságnak történő bejelentésére a karbantartó gazdálkodó szervezet köteles.

Az 1986. június 1-je előtt gyártott, 250 bar-nál kisebb próbanyomásra és 0,75 kg/l töltettömegre engedélyezett szén-dioxid töltetű gázpalackok csak hasadótárcsás szeleppel felszerelve tarthatók forgalomban. A hasadótárcsa névleges nyitónyomásának a gázpalack próbanyomásával azonos értéknek kell lennie.

Az előző bekezdésben említett gázpalackok csak belföldi forgalomban használhatók.

8.5 Gázpalackok szállítása, tárolása és kezelése

Az OTSZ szerint a palackot sérültnek kell tekinteni és továbbiakban nem használható, ha

- legalább 1 m magasságból kemény talajra esett,
- égésnyomok látszanak rajta,
- éles bemetszésű sérülése vagy horpadása van,
- a szállítójárművet közlekedési baleset érte vagy
- átalakítás nyomai észlelhetők rajta.

A témában részletes szabályokat az MSZ 6292:2009 Gázpalackok szállítása, tárolása és kezelése szabvány tartalmaz, melynek ismertetése a felkészítő tanfolyamon történik.

9. Robbanásveszélyes környezet

A potenciálisan robbanásveszélyes környezetben levő munkahelyek minimális munkavédelmi követelményeiről szóló 3/2003. (III. 11.) FMM–ESZCSM együttes rendelet kell alkalmazni a potenciálisan robbanásveszélyes környezetben lévő munkahelyekre, illetve azok kialakítására és használatára.

A robbanóképes légtér az éghető gázok, gőzök, ködök (aerosolok) vagy porok levegővel alkotott olyan keveréke, amelyben normál körülmények között, gyújtóhatásra az égés átterjed az egész keverékre;

A potenciálisan robbanásveszélyes környezet a munkatérnek az a része, ahol robbanóképes légtér kialakulhat.

A rendelet hatálya nem terjed ki:

- a közvetlen egészségügyi ellátás céljára szolgáló vagy erre igénybe vett helyiségekre;
- a külön jogszabályban meghatározott gázfogyasztó készülékekre;
- a robbanó- és az instabil vegyi anyagok gyártására, kezelésére, felhasználására, raktározására és szállítására;
- a külön jogszabályban meghatározott bányászati munkahelyekre;
- a potenciálisan robbanásveszélyes környezetben rendeltetésszerűen használt szállítóeszközök kivételével a nemzetközi megállapodások hatálya alá tartozó közúti, vasúti és légi szállítóeszközök használatára;
- a külön jogszabályban meghatározott tűzoltási és műszaki mentési tevékenységre.

A munkáltató alapvető kötelezettsége, hogy az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés céljából műszaki, illetve szervezési intézkedésekkel a robbanóképes légtér kialakulását megelőzze, ha erre nincs lehetőség, akkor a robbanást elhárítsa, illetve az esetleges robbanás hatásait csökkentse.

A munkáltató a robbanóképes légtérben munkát végző munkavállalókat megfelelő oktatásban részesíti a robbanás elleni védelem ismeretanyagából.

Ha a munkavállaló robbanóképes légtérben tartózkodik, a munkavégzés időtartama alatt a robbanásvédelmi dokumentációban meghatározottak szerint felügyeletet kell biztosítani.

Szándékoltan, illetve véletlenszerűen szabadba kerülő éghető gázokat, gőzöket, ködöket vagy porokat, amelyek robbanóképes légtér kialakulását eredményezhetik, biztonságos módon el kell vezetni, vagy át kell vezetni, illetve ha erre nincs lehetőség, biztonságosan elzárt térbe kell juttatni, vagy más hasonló módon a veszélyt meg kell szüntetni. Ha a robbanóképes légtér többfajta éghető gázt, gőzt, ködöt vagy port tartalmaz, akkor a védőintézkedéseket a legmagasabb szintű kockázati potenciál szempontjából kell meghatározni.

Robbanóképes légtérben az első alkalommal használatba vételre kerülő munkaeszköz alkalmazási feltételeit robbanásvédelmi szempontból vizsgálni kell, és a kockázatok elkerülése érdekében valamennyi szükséges intézkedést meg kell tenni. A robbanásvédelmi vizsgálat

munkabiztonsági szaktevékenységnek minősül azzal, hogy a vizsgálatban legalább középfokú tűzvédelmi szakképesítésű személy részvétele szükséges.

Amennyiben a robbanásvédelmi dokumentáció a kockázatértékelés alapvető megállapításaira alapozva más megállapításokat nem tartalmaz, mindazokon a területeken, ahol robbanóképes légtér kialakulhat a készülékeket és védelmi rendszereket a külön jogszabályban meghatározott kategóriák szerint kell kiválasztani.

Robbanóképes légtérben a következő kategóriájú készülékek alkalmazhatók:

- vagy 20. zóna: 1. kategóriájú készülék;
- vagy 21. zóna: 1. vagy 2. kategóriájú készülék;
- vagy 22. zóna: 1., 2. vagy 3. kategóriájú készülék.

A munkáltatónak az irányítása alatt álló olyan munkaterületeket, ahol robbanóképes légtér kialakulhat, az alábbiakban meghatározott zónákba kell besorolni.

0. zóna

Az a munkatér, ahol az éghető gázok, gőzök vagy ködök (aerosolok) levegővel alkotott keverékéből álló robbanóképes légtér állandóan, hosszú időtartamban vagy gyakran van jelen.

1. zóna

Az a munkatér, ahol normál üzemi körülmények között az éghető gázok, gőzök vagy ködök (aerosolok) levegővel alkotott keverékéből álló robbanóképes légtér fordulhat elő.

2. zóna

Az a munkatér, ahol normál üzemi körülmények között az éghető gázok, gőzök vagy ködök (aerosolok) levegővel alkotott keverékéből álló robbanóképes légtér ritkán és rövid időtartamban van jelen.

20. zóna

Az a munkatér, ahol lebegő éghető porok levegővel alkotott keverékéből álló robbanóképes légtér állandóan, hosszú időtartamban vagy gyakran van jelen.

21. zóna

Az a munkatér, ahol normál üzemi körülmények között lebegő éghető porok levegővel alkotott keverékéből álló robbanóképes légtér fordulhat elő.

22. zóna

Az a munkatér, ahol normál üzemi körülmények között lebegő éghető porok levegővel alkotott keverékéből álló robbanóképes légtér ritkán és csak rövid időtartamban van jelen.

A besorolásnál a következőket kell figyelembe venni:

1. Éghető porok rétegeit, lerakódásait, felhalmozódásait, mint minden más okot, amely robbanóképes légtér kialakulásához vezethet, figyelembe kell venni.

2. Normál üzem alatt azt az állapotot értjük, amelyben a berendezéseket az üzembe helyezési paraméterei között használjuk.

Az MSZ EN 1127-1:2012 „Robbanóképes közegek. Robbanásmegelőzés és robbanásvédelem. 1. rész: Alapelvek és módszertan” szabvány módszereket határoz meg a robbanásveszélyes helyeztek felismeréséhez és értékeléséhez, valamint leírja a megfelelő tervezési és gyártási intézkedéseket a szükséges biztonság eléréséhez.

A szabvány tűzvédelmi vonatkozásának ismertetése a felkészítő tanfolyamon történik.

Javasolt szakirodalom

Dr. Restás Ágoston: Égés- és tűzoltáselmélet (egyetemi jegyzet)
Elérhetőség: http://m.ludita.uni-nke.hu/repozitorium/bitstream/handle/11410/10409/Teljes%20sz%C3%B6veg%21?sequence=1&isAllowed=y